

OECD360 POLSKA 2015

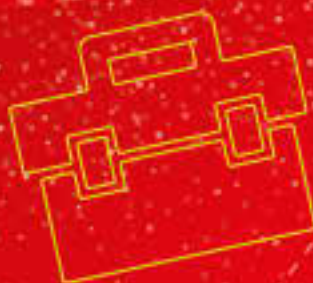
• Zielony wzrost

• Edukacja

• Ukierunkowanie
na regiony

• Praca

• Jakość życia

• Rozwój

Polska na tle innych krajów

• Gospodarka

• Statystyki

• Wyzwania
społeczne

• Rolnictwo

Poznaj publikacje i usługi OECD

www.oecd.org/bookshop

www.oecd-ilibrary.org

www.youtube.com/OECDiLibrary

www.twitter.com/OECD_Pubs

www.facebook.com/OECDPublications

Spis treści

Polska na tle innych krajów

04	Przedmowa Sekretarza Generalnego OECD Angela Gurrii	26	Jakość życia w Polsce
06	Polska i OECD - przedmowa Wicepremiera Janusza Piechocińskiego	29	Każdy region może odnieść sukces, jeśli będzie odpowiednio zarządzany
09	Polska w liczbach	33	Wzrost znaczenia wykształcenia i umiejętności
13	Gospodarka Ku wzrostowi - raport OECD „Going for Growth” 	37	Pomiar postępów w zakresie zielonego wzrostu
17	Tworzenie większej liczby miejsc pracy i podnoszenie jakości ofert pracy 	41	Przegląd rolniczy Wyżywić świat
21	Wyzwania społeczne w dobie kryzysu finansowego 	45	Rozwój Wydajność – kolejne wyzwanie

OECD360

Podsumowanie

OECD360 przedstawia najnowsze analizy i dane z kluczowych publikacji OECD. Liczne materiały graficzne ilustrują główne aktualne kwestie.

- **Edukacja, zatrudnienie, zielony wzrost, perspektywy regionalne, rolnictwo, wzrost ekonomiczny, kryzys finansowy oraz jego konsekwencje dla społeczeństwa i rozwoju:** 8 tematów podsumowujących sytuację w Twoim kraju i na całej scenie międzynarodowej.

Każdemu artykułowi towarzyszą dwie strony materiałów graficznych, które zwracają uwagę na dane OECD z trzech grafik pochodzących z oryginalnych publikacji - wraz z linkami do danych Statlinks, umożliwiającymi pobranie danych źródłowych dla każdej grafiki.

- Twój kraj pod lupą: strony „Twój kraj w liczbach” i wskaźnik poprawy jakości życia (ang. Better Life Index) umożliwiają odniesienie danego kraju do średniej OECD za pomocą różnych wskaźników w dziedzinie gospodarki, zatrudnienia, jakości życia, podatków i ochrony środowiska.

- **Ty i OECD:** tak jak w przypadku każdego kraju członkowskiego, Twój rząd posiada stałe przedstawicielstwo przy OECD, składające się z ambasadora i dyplomatów.

Strony przygotowane z ich pomocą przedstawiają historię i osiągnięcia oraz współpracę pomiędzy Twoim krajem a OECD.

Wstęp

O OECD

Misją Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) jest promowanie rozwiązań z zakresu polityki, które mają poprawić jakość życia ludzi na całym świecie pod względem ekonomicznym i społecznym. OECD

zapewnia forum dla współpracy między rządami, mającej na celu znalezienie rozwiązań dla wspólnych problemów, wymianę doświadczeń oraz określenie najlepszych praktyk w dążeniu do promowania lepszej polityki dla lepszego życia. Od ponad 50 lat OECD pomaga w tworzeniu globalnych standardów, międzynarodowych konwencji, umów i zaleceń w obszarach takich jak sprawowanie rządów, zwalczanie przekupstwa i korupcji, odpowiedzialność przedsiębiorstw, rozwój, inwestycje międzynarodowe, podatki i środowisko. Prace w ramach OECD opierają się na współpracy, dialogu, konsensusie i wzajemnej weryfikacji, a organizacja stara się realizować wizję silniejszej, bardziej ekologicznej i sprawiedliwej gospodarki światowej oraz społeczeństwa.

Do OECD należą następujące kraje: Australia, Austria, Belgia, Kanada, Chile, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Izrael, Włochy, Japonia, Korea, Luksemburg, Meksyk, Niderlandy, Nowa Zelandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Turcja, Zjednoczone Królestwo i Stany Zjednoczone. W pracach OECD uczestniczy Komisja Europejska. OECD prowadzi rozmowy w sprawie przystąpienia do organizacji Kolumbii, Łotwy i Federacji Rosyjskiej*. Współpracuje również z ponad 100 innymi gospodarkami, w tym z kluczowymi partnerami – Brazylią, Chinami, Indiami, Indonezją i Republiką Południowej Afryki.

www.oecd.org/about

* Działania dotyczące procesu akcesji Federacji Rosyjskiej do OECD zostały obecnie odroczone.

Kluczowe źródła OECD

Witryna internetowa OECD:
www.oecd.org
www.oecd.org/Poland

Publikacje i dane OECD:
www.oecd-ilibrary.org
i **data.oecd.org/**

OECD Observer:
www.oecdobserver.org/

Blog OECD:
www.oecdinsights.org

Włącz się

Forum OECD:
www.oecd.org/forum

Globalna Sieć Parlamentarna OECD:
www.oecd.org/parliamentarians

Twitter: **@OECD**
#OECD360

Facebook:
www.facebook.com/theOECD

Zamówienia na wersje drukowane można składać pod adresem:
OECD.Bookshop@oecd.org

Wersje online są dostępne na stronie:
www.oecd360.org

Wyrażone opinie i argumenty wykorzystane w tej publikacji niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne poglądy OECD lub jej krajów członkowskich. Włączenie do publikacji materiałów ze źródeł zewnętrznych i hiperłączy do zewnętrznych witryn internetowych nie oznacza, że OECD popiera lub ponosi odpowiedzialność za opinie, idee i informacje tam przedstawione. W przypadku rozbieżności między oryginalnymi materiałami OECD a tłumaczeniem decydujące znaczenie ma wyłącznie treść materiału oryginalnego. Niniejsza publikacja oraz ewentualne dołączone do niej mapy nie naruszają statusu bądź suwerenności sprawowanej nad jakimkolwiek terytorium, wyznaczenia granic międzynarodowych lub nazwy jakiegokolwiek terytorium, miasta lub obszaru.

Dane statystyczne dotyczące Izraela zostały przekazane przez właściwe organy izraelskie i na ich odpowiedzialność. Wykorzystanie takich danych przez OECD nie stanowi naruszenia statusu Wzgórz Golan, Wschodniej Jerozolimy i osiedli izraelskich na Zachodnim Brzegu zgodnie z prawem międzynarodowym. Zamieszczenie reklam w tej publikacji w żaden sposób nie sugeruje poparcia OECD dla produktów lub usług, których te reklamy dotyczą. Wzmianki o konkretnych firmach lub produktach nie sugerują, że są one faworyzowane w stosunku do innych firm lub produktów o podobnym charakterze, które nie zostały wymienione. Wszelkie znaki towarowe, logo, znaki usługowe, znaki wspólne, prawa do wzorów, dobra osobiste oraz podobne prawa wymienione, wykorzystane lub cytowane w broszurze należą do ich właścicieli.

Przedmowa

Zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: Jak to dobrze zrobić

Angel Gurría
Sekretarz Generalny OECD
©OECD

Kryzys jeszcze się nie skończył. Nastąpiło ożywienie wzrostu gospodarczego, jednak jest ono zbyt wolne; stopa bezrobocia spada, lecz niewystarczająco; rosnące nierówności w naszym społeczeństwie dają powód do niepokoju; a zaufanie do rządów i instytucji demokratycznych szybko spada. Rządy muszą pilnie stworzyć zestaw polityk, który zapewni postęp we wszystkich z tych obszarów, aby zapewnić, że pozostaniemy na właściwym kursie w kierunku zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

OECD znajduje się w specyficznej sytuacji, która daje możliwość pomocy rządowi i dokonania niemożliwego, gdyż od ponad pięćdziesięciu lat przygotowuje i analizuje dane dotyczące wszystkich obszarów, którymi muszą się zająć rządy - od rolnictwa do bezrobocia i zaleceń w zakresie edukacji, zdrowia, środowiska, finansów lub zarządzania.

Polityka nie jest celem samym w sobie - zadaniem dobrej polityki jest zapewnienie lepszego życia naszym obywatelom. OECD może pokazać rządowi nie tylko jak różne sektory radzą sobie we własnych krajach, lecz również jakie wyniki osiągają inne kraje i wspólnie możemy wykorzystać te informacje, aby określić najlepsze praktyki, które pozwolą nam tworzyć lepsze polityki.

„Organizacja OECD jest dumna, że pracuje z Polską i dla Polski. Wspólnie możemy przygotować lepsze polityki dla lepszego życia, tutaj i na całym świecie.”

OECD360 przedstawia wybrane najnowsze ustalenia OECD dotyczące kluczowych kwestii, takich jak praca, bezrobocie, rozwój i edukacja, a także ogólny obraz ekonomicznej i indywidualnej jakości życia. Publikacja zawiera dane krajowe w kontekście wszystkich krajów OECD. Co więcej, OECD360 pozwala nam również dostrzec związki pomiędzy poszczególnymi obszarami – na przykład pokazuje, jak funkcjonuje system edukacji w danym kraju w porównaniu do innych krajów, lecz również dlaczego edukacja ma kluczowe znaczenie dla znalezienia dobrej pracy w czasie wysokiego bezrobocia wśród ludzi młodych.

Ten magazyn przedstawia najnowszą analizę OECD dotyczącą postępu w różnych kluczowych obszarach, przekazując najnowsze zalecenia Organizacji w zakresie radzenia sobie z najbardziej palącymi wyzwaniami, którym nasze społeczeństwa muszą stawić czoła: Jak skierować wsparcie socjalne do osób, które go naprawdę potrzebują i sprawić, aby ograniczenia budżetu publicznego nie zagrażały realizacji i jakości kluczowych usług publicznych, takich jak ochrona zdrowia i edukacja? Jak stworzyć więcej lepszych miejsc pracy i rozwijać umiejętności, które w najbliższej przyszłości będą potrzebne na rynku pracy? Jak obrać model wzrostu, który stwarza możliwości dla wszystkich i nie pomija nikogo? Jak wprowadzić ekologiczną gospodarkę niskoemisyjną, która poprawi poziom naszego życia bez szkody dla przyszłych pokoleń?

Te kwestie są ważne dla wszystkich rządów. OECD współpracuje ze swoimi państwami członkowskimi i krajami partnerskimi w celu znalezienia rozwiązań dla tych wyzwań, korzystając z niespotykanych wcześniej możliwości, które daje nam zglobalizowany świat.

Mam szczerą nadzieję, że 360-stopniowy obraz polskiej gospodarki i społeczeństwa oferowany przez ten nowy produkt, dzięki połączeniu wielu różnych aspektów naszej pracy dotyczącej Twojego kraju, przyczyni się do lepszego zbiorowego zrozumienia sposobów zwiększania jakości życia. Organizacja OECD jest dumna, że pracuje z Polską i dla Polski. Wspólnie możemy przygotować lepsze polityki dla lepszego życia, tutaj i na całym świecie.

Angel Gurría
Sekretarz Generalny OECD

Sekretarz Generalny OECD Angel Gurría oraz Wicepremier i Minister Gospodarki Janusz Piechociński podczas konferencji prasowej w Ministerstwie Gospodarki, poświęconej XIII przeglądowi gospodarczemu Polski. 10 marca 2014 r.

Źródło: Ministerstwo Gospodarki

Polska – stabilna gospodarka otwarta na świat

Szanowni Państwo,

OECD stanowi globalną platformę wymiany informacji i doświadczeń, a także centrum badań nad gospodarkami oraz ich wspólnymi powiązaniami. To unikalne forum służy opracowywaniu i uzgadnianiu wspólnego stanowiska najbardziej rozwiniętych gospodarczo państw świata wobec podstawowych wyzwań ekonomiczno-społecznych, przed którymi stoi współczesny świat. Nie będzie przesadą stwierdzenie, iż zakres działania OECD obejmuje prawie wszystkie wymiary działalności administracji państwowej szczebla rządowego oraz samorządowego.

Opracowywane i publikowane przez OECD raporty, studia, analizy i prognozy cieszą się zasłużonym uznaniem na świecie za ich profesjonalizm i obiektywizm i są szeroko wykorzystywane przez wszystkie środowiska. Szczególną popularność i uznanie zdobyły raporty: OECD Economic Outlook oraz OECD Economic Surveys. Te cykliczne studia i badania nad stanem gospodarek pozwalają na kompleksowe międzynarodowe porównania, a wypracowane analizy stanowią bardzo istotne źródło informacji dla partnerów handlowych i inwestorów.

Polska została członkiem OECD już w 1996 roku – a więc zaledwie siedem lat po rozpoczęciu niełatwego procesu transformacji. Było to pierwsze ugrupowanie świata zachodniego o charakterze integracyjnym, do którego nasz kraj został zaproszony i przyjęty. Członkostwo w OECD było dla Polski nie tylko przywilejem, lecz również wielkim wyzwaniem. Z pełną odpowiedzialnością mogę stwierdzić, iż 18 lat członkostwa w OECD było czasem efektywnie przez Polskę wykorzystanym. W ocenie tej umacniają mnie pozytywne oceny ekspertów OECD zawarte w raportach na temat naszej gospodarki.

Współczesna Polska jest państwem cieszącym się ekonomiczną i polityczną stabilnością; jednym z nielicznych, który oparł się globalnemu kryzysowi gospodarczemu. Nasza gospodarka wciąż nadrabia dystans do najbogatszych państw świata i również w tym kontekście nie maleje znaczenie naszej współpracy z OECD.

Chciałbym podziękować OECD za raporty i analizy dotyczące sytuacji naszej gospodarki oraz stojących przed nią wyzwań. Należy tu w szczególności wskazać na znaczenie cyklicznych przeglądów gospodarczych Polski w ramach OECD, w których poddawana jest

Sekretarz Generalny OECD Donald J. Johnston oraz Wicepremier i Minister Finansów Grzegorz Kołodko po podpisaniu porozumienia o przystąpieniu Polski do OECD, Château de la Muette, Paryż, 11.07.1996 r.
©OECD

analizie zarówno sytuacja makroekonomiczna naszego kraju, jak też poszczególne sektory życia społeczno-gospodarczego.

Oceny i rekomendacje zawarte w eksperckich publikacjach OECD stanowią dla nas cenne źródło informacji. Wiele najnowszych inicjatyw Rządu RP wychodzi naprzeciw rekomendacjom OECD. Warto tu wspomnieć chociażby o przyjęciu budżetowej reguły wydatkowej, działaniach podejmowanych na rzecz ułatwienia warunków podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, czy też najnowszych reformach rynku pracy.

Publikacja „OECD 360” ukazuje się w szczególnym dla nas czasie. W tym okresie obchodzimy trzy ważne rocznice: 25-lecie polskich przemian ustrojowych, 15-lecie członkostwa w NATO oraz 10. rocznicę akcesji do Unii Europejskiej. Świątując owe sukcesy należy jednak pamiętać, że „historia jeszcze się nie skończyła”, a zmieniający się świat stawiać będzie przed nami coraz to nowe wyzwania. Cieszymy się, że OECD nadal będzie naszym towarzyszem podróży i obiecujemy, że Polska jako odpowiedzialny partner będzie nadal wносить do OECD wartość dodaną. Nie bez powodu za nieformalne motto OECD służą słowa: *Whatever the weather we must move together.*

Janusz Piechociński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki

Małe i średnie przedsiębiorstwa oraz polityka przedsiębiorczości w Polsce. Przegląd OECD. Polska
©OECD

OECD Economic Surveys POLAND

MARCH 2014

© David Bank/Flickr/Getty Images

http://dx.doi.org/10.1787/eco_surveys-pol-2014-en

Polska w liczbach

> BANK WIEDZY

- Źródło danych: <http://data.oecd.org/poland.htm>
- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *Government at a Glance 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en
- *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en
- Wszystkie statystyki OECD: <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>

Życie i praca

Populacja Polski jako udział w całości populacji OECD, 2012 r.

W Polsce

18,7 milionów
mężczyzn

19,9 milionów
kobiet

Nierówności w dochodach

Współczynnik Giniego, 2012 r. lub najnowszy dostępny
1 = Całkowita nierówność

Współczynnik Giniego ocenia nierówność poprzez pomiar stopnia, w jakim dystrybucja dochodu w gospodarstwie domowym odbiega od idealnie równej dystrybucji. Współczynnik Giniego równy zero oznacza idealną równość, a 1 – maksymalną nierówność. (Ten wykres pokazuje wskaźnik Giniego dla krajów OECD).

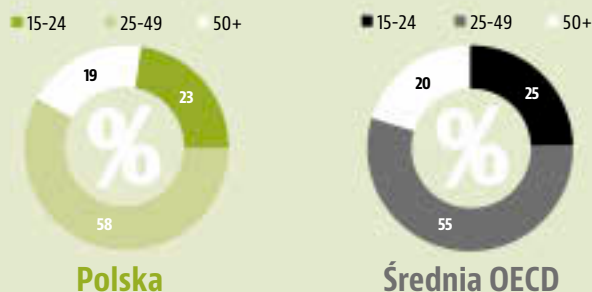
Stopa bezrobocia

% siły roboczej, 2013 r.

Bezrobocie według grup wiekowych

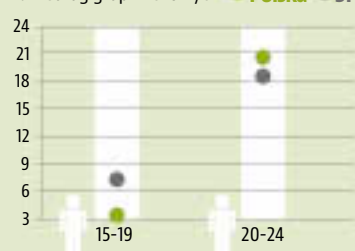
% wszystkich bezrobotnych w każdej grupie wiekowej, 2013 r.

Stracone pokolenie?

Młodzież niekształcąca się, niepracująca ani nieucząca się (NEET), 2012 r.

% według grup wiekowych

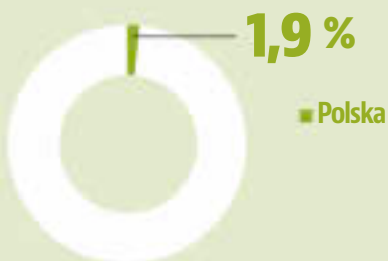

Polska w liczbach

Jak funkcjonuje gospodarka?

Polska w gospodarce OECD

% całkowitego produktu krajowego brutto (PKB) państw OECD ogółem, 2013 r.

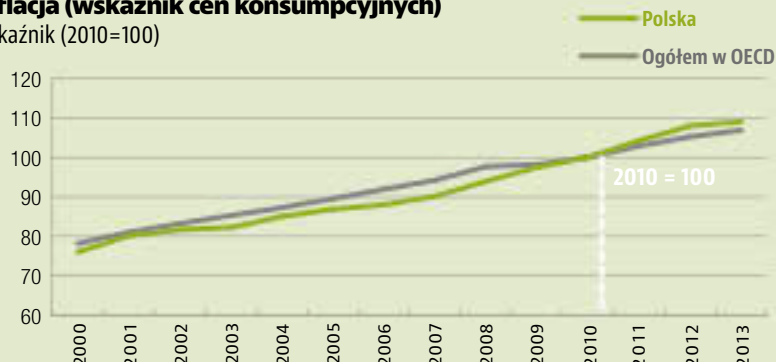
Produkt krajowy brutto (PKB)

W USD na osobę, 2013 r.

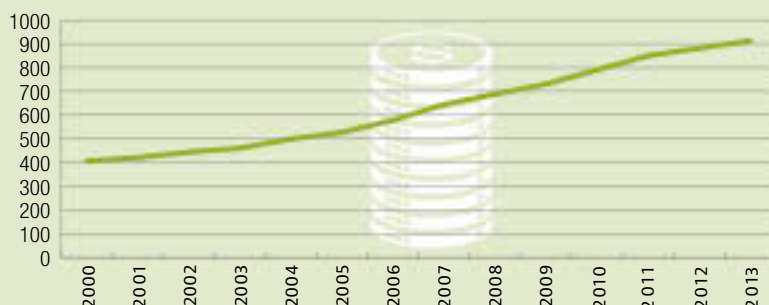
Inflacja (wskaźnik cen konsumpcyjnych)

wskaźnik (2010=100)

Produkt krajowy brutto (PKB)

W miliardach USD

Oszczędności i wydatki

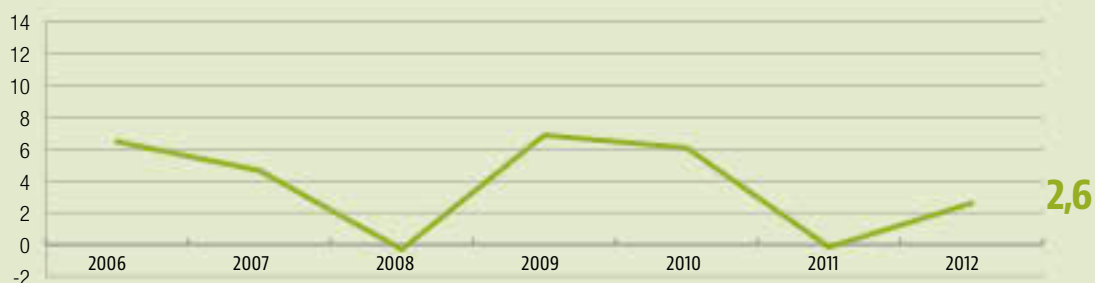
Zadłużenie gospodarstw domowych

% dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego

Oszczędności gospodarstw domowych

% dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego

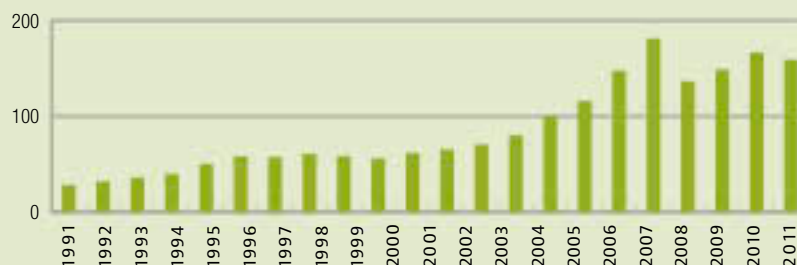

Porozmawiajmy o podatkach

Łączne dochody podatkowe
W miliardach USD (ceny bieżące), 2011 r.

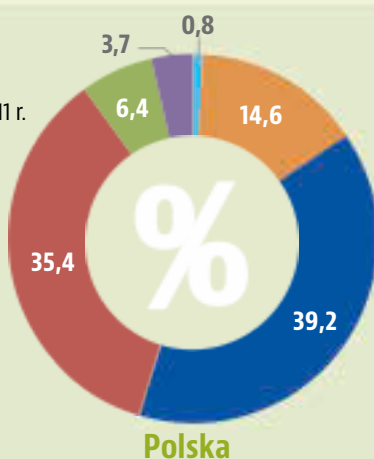

Łączne dochody podatkowe 1991-2011
W miliardach USD (ceny bieżące)

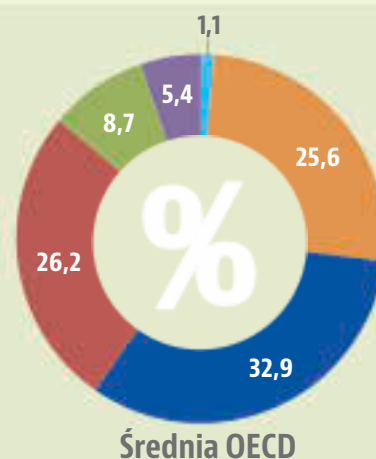

Dochody z podatków i składek według rodzaju dochodów
% całkowitych dochodów podatkowych, 2011 r.

- Podatek od towarów i usług
- Składki na ubezpieczenie społeczne
- Podatek od osób prawnych
- Podatek od nieruchomości
- Podatek od wynagrodzeń pracowników
- Inne podatki

Polska

Średnia OECD

Ze względu na zaokrąglenia suma nie zawsze stanowi 100%.

Utrzymanie czystości

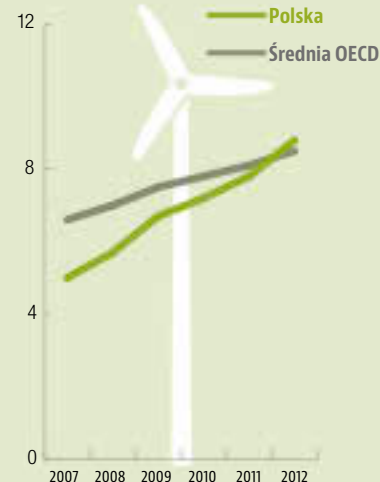
Zanieczyszczenie powietrza
Emisja dwutlenku węgla
Tony CO2 na osobę

Odpady komunalne
Kg na osobę, 2012 r.

Energia odnawialna
% całkowitej
wyprodukowanej energii

Jak zmierzyć lepsze życie?

Od ponad dziesięciu lat OECD stara się określić postęp społeczny – korzystając z metod, które pozwalają nam wyjść poza PKB w analizie zagadnień mających wpływ na ludzkie życie.

W 2011 r. wprowadziliśmy wskaźnik OECD poprawy jakości życia (ang. Better Life Index), interaktywną stronę internetową, na której można sprawdzić jak wypada dany kraj w różnych obszarach, takich jak czyste powietrze, edukacja, dochody i zdrowie oraz podzielić się swoją opinią poprzez utworzenie własnego wskaźnika poprawy jakości życia.

Ponad 5 milionów osób ze 184 krajów odwiedziło stronę BLI, a blisko 100 000 z nich utworzyło i udostępniło OECD swój wskaźnik poprawy jakości życia. Otrzymane informacje zwrotne pokazały, że zdrowie, zadowolenie z życia i edukacja to najważniejsze priorytety związane z jakością życia na świecie.

Co jest najważniejsze dla Ciebie?

Utwórz i udostępnij nam swój wskaźnik poprawy jakości życia na stronie:
www.oecdbetterlifeindex.org

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z OECD (2015), *Economic Policy Reforms 2015: Going for Growth*, OECD Publishing

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/growth-2015-en>

Ku wzrostowi - raport OECD „Going for Growth”

Następstwa kryzysu finansowego i gospodarczego są nadal odczuwalne – światowa gospodarka pozostaje osłabiona, nasiliły się problemy społeczne, a utrata dochodów i zwiększone zagrożenie ubóstwem w największym stopniu dotyczą ludzi młodych. Rządy w dalszym ciągu stoją w obliczu długoterminowych wyzwań, takich jak starzenie się społeczeństwa lub zmiana klimatu. W jaki sposób rządy mogą zrestrukturyzować i zreformować politykę, aby stanowiła impuls rozwojowy bez pogłębiania nierówności czy zwiększania degradacji środowiska?

W większości krajów rozwiniętych skutkiem kryzysu finansowego i utrzymującego się niskiego tempa ożywienia jest słabszy potencjał wzrostu, a na wielu rynkach wschodzących widoczne jest spowolnienie. Wśród wyzwań dla polityki w krótkim horyzoncie czasowym wskazywane jest utrzymujące się wysokie bezrobocie, malejąca wydajność, wysoki deficyt budżetowy i dług publiczny, a także nadal niestabilna sytuacja w sektorze finansowym. Kryzys doprowadził również do pogłębienia problemów społecznych, boleśnie uderzając w gospodarstwa domowe o niższych dochodach, przy czym utrata dochodów i wzrost zagrożenia ubóstwem dotyczą przede wszystkim ludzi młodych. Do wyzwań o długoterminowym charakterze należy uporanie się z problemem starzejącego się społeczeństwa, a także z wpływem promującą wysokie kwalifikacje zmiany technologicznej na nierówność dochodów, oraz z oddziaływaniem degradacji środowiska na zdrowie i przyszły rozwój. Potrzebna jest efektywna polityka strukturalna, pozwalająca rozwiązać wiele krótko- i średnioterminowych problemów, z którymi borykają się zarówno kraje wysoko rozwinięte, jak i gospodarki wschodzące.

Raport *Going for Growth* zawiera kompleksową ocenę mającą na celu wsparcie rządów w analizie wpływu, jaki reformy polityczne mogą wywierać na poziom życia ich obywateli, oraz w przygotowaniu pakietów rozwiązań politycznych, które w największym stopniu odpowiadają ich celom. W raporcie wskazano kluczowe priorytety w zakresie reform zwiększających realne dochody i zatrudnienie w krajach wysoko rozwiniętych i w głównych gospodarkach wschodzących. Do priorytetów tych należą, w szerokim ujęciu, regulacja rynku produktów i rynku pracy, edukacja i szkolenia, systemy podatkowe i systemy świadczeń, reguły handlu i inwestowania oraz polityka innowacyjności. Ramy polityki określone w raportach *Going for Growth* pomogły krajom G20 w opracowaniu strategii rozwoju podnoszących ich łączny produkt krajowy brutto (PKB) o

2%, co jest jednym z najważniejszych celów politycznych określonych przez G20 w 2014 r. z myślą o osiągnięciu trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

Raport *Going for Growth* skupia się przede wszystkim na poprawie materialnego poziomu życia w średnim okresie, jednak rzuca również światło na kompromisy i współzależności pomiędzy poszczególnymi celami w zakresie dobrobytu, takie jak zmniejszenie nierówności dochodów i ograniczenie presji na środowisko. W szczególności, zawiera przegląd danych dotyczących wpływu pro wzrostowych reform strukturalnych na dysproporcje w wynagrodzeniach i nierówność dochodów gospodarstw domowych, a także analizę mającą na celu ustalenie, czy określone kierunki polityki stymulowania wzrostu PKB w ostatnich dekadach również mogły przyczynić się do pogłębiających się nierówności. W raporcie ocenia się też presję na środowisko związaną ze wzrostem gospodarczym. Pod tym względem omawia się w nim rolę reform strukturalnych i polityki ochrony środowiska oraz przedstawia się dane pokazujące, jak ważne jest odpowiednie przygotowanie polityki w tym zakresie, a także jaki jest jej wpływ na wzrost wydajności. Ponadto, obecna edycja raportu *Going for Growth* obejmuje specjalny rozdział poświęcony przeglądowi ogólnych tendencji w dziedzinie reform strukturalnych od początku XXI w.

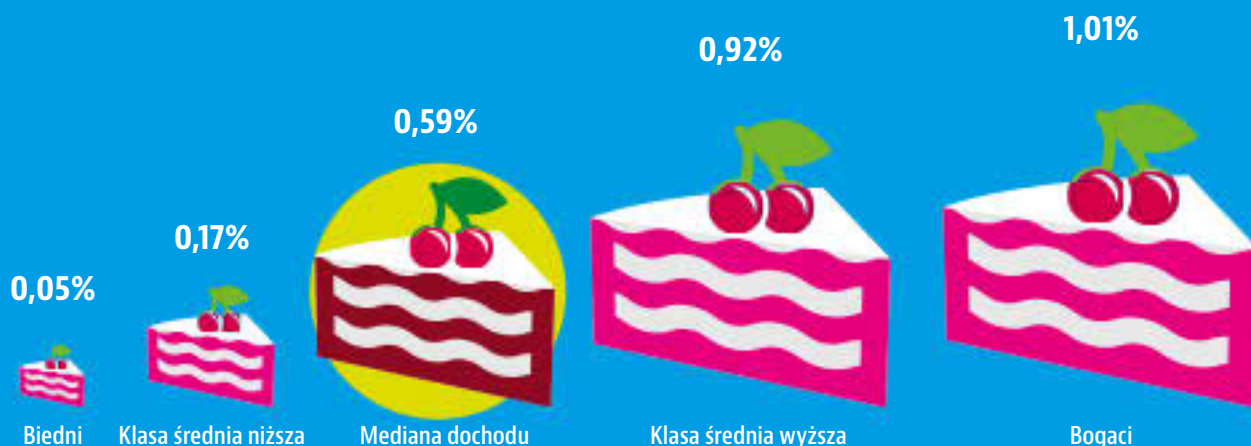
Postępy w obszarze reform strukturalnych od 2013 r.

W ciągu ostatnich dwóch lat w większości wysoko rozwiniętych państw OECD tempo reform strukturalnych zmalało. Doszło do tego po okresie znacznego przyspieszenia, który miał miejsce po zakończeniu kryzysu, częściowo pod wpływem presji rynkowej związanej z problemem zadłużenia w strefie euro. Aktywność w zakresie reform pozostaje na wysokim poziomie, chociaż widoczny jest jej spadek w Grecji, Irlandii, Portugalii i Hiszpanii, natomiast jej

Reformy polityki gospodarczej: raport OECD „Going for Growth” Wybrane dane

Wzrost gospodarczy rozkładał się nierównomiernie

Średni roczny wzrost dochodu do dyspozycji gospodarstw domowych w krajach OECD, 1995-2011, %

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177441>

Potencjalne wzrosty wynikające ze zbliżenia do najlepszych praktyk politycznych są znaczne

Średni potencjalny wzrost PKB per capita w OECD wynikający z głębszych reform

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177586>

Reformy spowalniają w państwach OECD, lecz nie w krajach BRIICS

Reagowanie na rekomendacje reform stymulujących wzrost

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177291>

Ku wzrostowi - raport OECD „Going for Growth”

nasilenie obserwowane jest w Japonii. Aktywność ta jest względnie słaba w większości krajów skandynawskich i w największych państwach strefy euro. Na całym obszarze OECD państwa priorytetowo traktowały edukację i aktywną politykę rynku pracy, mając na uwadze znaczenie kapitału opartego na wiedzy oraz kadr o komplementarnych umiejętnościach jako źródeł wzrostu, a także uwzględniając utrzymywanie się bezrobocia w kontekście słabego ożywienia. W głównych gospodarkach wschodzących obserwowano przyspieszenie tempa reform, odzwierciedlając świadomość wąskich gardeł i ograniczeń wzrostu, a także potrzebę zmniejszenia podatności na wahania cen towarów i przepływów finansowych.

Nowe priorytety w dziedzinie reform

Głównym motorem długookresowego wzrostu gospodarczego pozostaje wydajność pracy. Priorytetowo należy traktować reformy zmierzające do rozwijania umiejętności i kapitału opartego na wiedzy. Fundamentem tych działań będzie podniesienie jakości i integracyjności systemów edukacji. Kluczem do osiągnięcia większego wzrostu jest realokacja zasobów w zmieniającej się sytuacji. Rządy powinny poprawić założeń polityki konkurencji i innowacyjności, aby ułatwić nowym firmom wchodzenie na rynek oraz usprawnić realokację kapitału i kadr na rzecz najbardziej wydajnych przedsiębiorstw i sektorów. W południowych krajach strefy euro potrzebne są reformy rynku produktów, zwłaszcza w zakresie usług, które pozwolą na realizację korzyści wynikających z reform rynku pracy przeprowadzonych w ostatnich latach. Wzrost gospodarczy może bardziej sprzyjać włączeniu społecznemu, jeśli usunięte zostaną przeszkody dla wzrostu zatrudnienia oraz uczestnictwa w rynku pracy niedostatecznie reprezentowanych grup takich kobiety, młodzież, pracownicy o niskich kwalifikacjach i osoby starsze. Promowanie szybszego przechodzenia na nowe miejsca pracy i zapewnienie pracownikom możliwości podnoszenia kwalifikacji dodatkowo zwiększyłoby zatrudnienie i wzmocniło integrację.

Prowzrostowe reformy strukturalne i rozkład dochodów

Niektóre prowzrostowe kierunki polityki, zwiększające PKB poprzez wzrost wydajności, mogą pogłębiać nierówności na tle technologicznym. Przykładowo reformy stymulujące innowacje mogą zwiększać różnice w wynagrodzeniach pracowników. Inne kierunki polityki, promujące zaangażowanie pracowników i tworzenie miejsc pracy, zwiększają również nierówności w wynagrodzeniach. Niemniej jednak ponieważ przyczyniają się one do wzrostu zatrudnienia – w tym wśród pracowników o niższych kwalifikacjach – reformy takie mają neutralne oddziaływanie na dysproporcje w dochodach do dyspozycji gospodarstw domowych. Biorąc pod uwagę, że w wielu krajach zachodzi potrzeba stawienia czoła narastającym nierównościom i biedzie, rządy powinny priorytetowo traktować sprzyjające wzrostowi pakiety rozwiązań politycznych, promujące równość i integrację społeczną. Szczególnie istotne jest zwiększenie potencjału zarobkowego pracowników o niskich kwalifikacjach oraz ułatwienie kobietom wejścia na rynek pracy.

Prowzrostowe reformy strukturalne, środowisko i polityka ochrony środowiska

Wzrost gospodarczy zwykle wiąże się ze zwiększoną presją na środowisko. Jednocześnie na relację między wzrostem a środowiskiem wpływają zarówno polityka ochrony środowiska, jak i ramy polityki strukturalnej, w których jest ona realizowana.

Niektóre reformy stymulujące wzrost, takie jak podnoszenie podatków ekologicznych, wprowadzenie opłat drogowych czy wycofanie szkodliwych subsydiów, mogą być dla środowiska korzystne. Inne natomiast podnoszą skuteczność polityki ochrony środowiska, jak ma to miejsce w przypadku wzmacniania prawa czy polityki konkurencji. Polityka środowiskowa, która jest elastyczna i neutralna pod względem wybieranej technologii, a także minimalizuje bariery dla konkurencji, może skutecznie chronić środowisko bez powodowania znacznych szkód dla wydajności w skali całej gospodarki.

Tendencje w obszarze reform od 2005 r.

Od czasu publikacji pierwszej edycji raportu *Going for Growth* w 2005 r. tempo reform strukturalnych w krajach OECD przeciętnie pozostawało na względnie stałym poziomie, z wyjątkiem wyraźnego przyspieszenia w następstwie kryzysu. Aktywność w obszarze reform poskutkowała znacznymi ulepszeniami w niektórych dziedzinach polityki. Widoczne są one w zakresie regulacji rynku produktów, budowy systemów emerytalnych oraz programów wsparcia dochodów bezrobotnych. Ogólnie rzecz biorąc, reformy strukturalne wdrażane od początku XXI w. przyczyniły się do podniesienia poziomu potencjalnego PKB na mieszkańca średnio o ok. 5% we wszystkich krajach, przy czym głównym czynnikiem wzrostu była zwiększona wydajność. Dalsze reformy, mające na celu zbliżenie do aktualnych najlepszych praktyk, przeciętnie w krajach OECD mogą w długim horyzoncie czasowym przyczynić się do zwiększenia poziomu PKB na mieszkańca nawet o 10%. Odpowiada to wzrostowi wynoszącemu średnio około 3 tys. USD na osobę.

BANK WIEDZY

- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *OECD Economic Surveys*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097513>
- *OECD Economic Outlook*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097408>

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z
OECD (2014), *OECD Employment Outlook 2014*,
OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2014-en

Tworzenie większej liczby miejsc pracy i podnoszenie jakości ofert pracy

Mimo wzrostu liczby miejsc pracy w latach 2011-2014 w wielu krajach OECD bezrobocie utrzymuje się na poziomie znacznie wyższym niż przed kryzysem. Wysokie bezrobocie doprowadziło w niektórych krajach do pojawienia się bezrobocia strukturalnego, które może nie ustąpić mimo wzrostu gospodarczego. W związku z kryzysem płace realne wielu osób, które zachowały pracę, rosną wolniej lub nawet spadają. Celem polityki powinno być promowanie wzrostu liczby miejsc pracy oraz poprawa jakości dostępnych ofert, w szczególności kierowanych do osób młodych, długo pozostających bez pracy oraz zatrudnionych na podstawie umów na czas określony.

Ożywienie na rynku pracy w krajach OECD jest jeszcze niepełne

Mimo wzrostu liczby miejsc pracy w wielu krajach OECD bezrobocie utrzymuje się na poziomie znacznie wyższym niż przed kryzysem. Na pozostałą część roku 2014 oraz na rok 2015 prognozowane są umiarkowane spadki wskaźników bezrobocia. Utrzymywanie się wysokiego bezrobocia w niektórych krajach doprowadziło do wzrostu bezrobocia strukturalnego, które nie ustępuje automatycznie wraz ze zwiększeniem wzrostu gospodarczego, ponieważ wiąże się z utratą kapitału ludzkiego oraz motywacji do poszukiwania pracy, szczególnie wśród osób długotrwale bezrobotnych. Na całym obszarze OECD w ostatnim kwartale 2013 roku 16,3 mln osób (więcej niż jedna trzecia bezrobotnych) było bez pracy od co najmniej 12 miesięcy — to niemal dwukrotnie więcej niż w roku 2007. W związku z tym promowanie popytu powinno być nadal podstawowym celem polityki na obszarach, na których poprawa sytuacji jest mniej wyraźna. Dodatkowo należy podjąć wzmożone działania na rzecz zwalczania bezrobocia strukturalnego. Należy przyznać priorytet działaniom związanym z zatrudnieniem i szkoleniem osób długotrwale bezrobotnych, które muszą zwykle pokonywać istotne bariery w poszukiwaniu pracy i w przypadku których istnieje duże prawdopodobieństwo opuszczenia rynku pracy.

Znaczne spowolnienie wzrostu płac realnych

W związku z kryzysem płace realne wielu osób, które zachowały pracę, rosną wolniej lub nawet spadają. Stały wzrost bezrobocia w wielu krajach OECD ma istotny wpływ na ograniczenie wzrostu płac realnych. W wielu krajach, w szczególności w strefie euro, przyczyniło się to do ograniczenia jednostkowych kosztów pracy, a tym samym do promowania konkurencyjności zewnętrznej. Dalsze korekty płac, szczególnie wobec niskiej inflacji, wymagałyby bolesnych cięć wynagrodzeń i mogłyby doprowadzić do wzrostu liczby osób zatrudnionych będących w trudnej sytuacji finansowej. Potrzeba wielu polityk mających na celu promowanie konkurencyjności, rozwoju i tworzenia miejsc pracy. Poza słusznymi działaniami makroekonomicznymi wspomagającymi ożywienie polityki te obejmują: reformy mające na celu zwiększenie konkurencji na rynkach towarów i usług, pomoc zwolnionym pracownikom w przekwalifikowaniu się i zwiększenie dochodów pracowników nisko opłacanych.

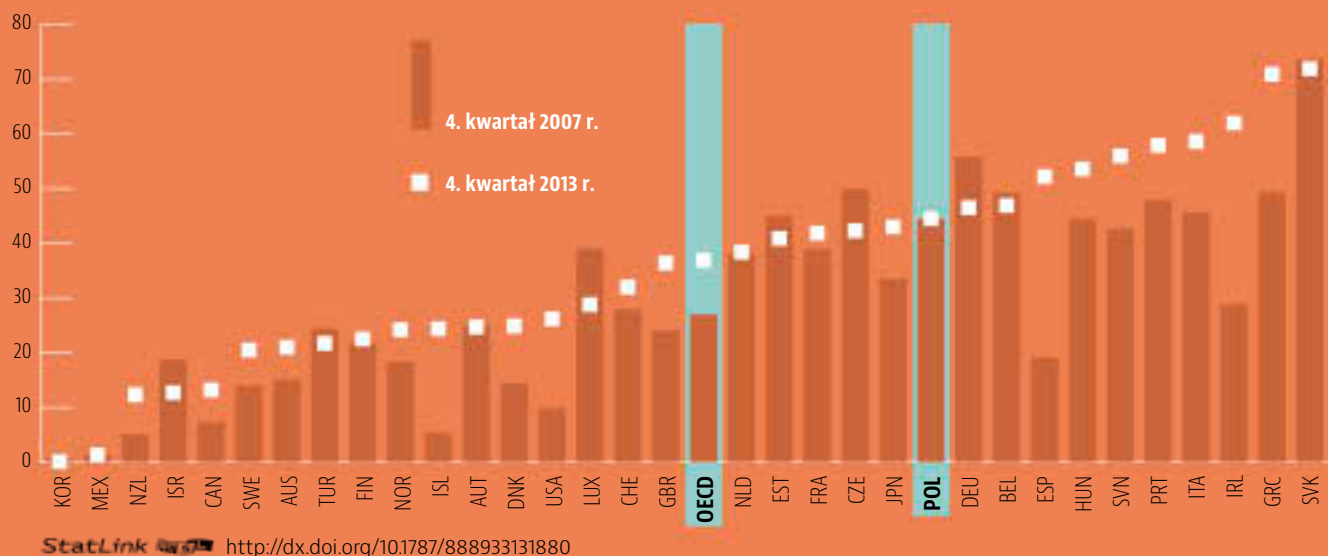
Potrzeba promowania wyższej jakości ofert pracy

Warunki panujące na rynku pracy powinny być oceniane zarówno pod względem liczby, jak i jakości ofert pracy, w związku z czym

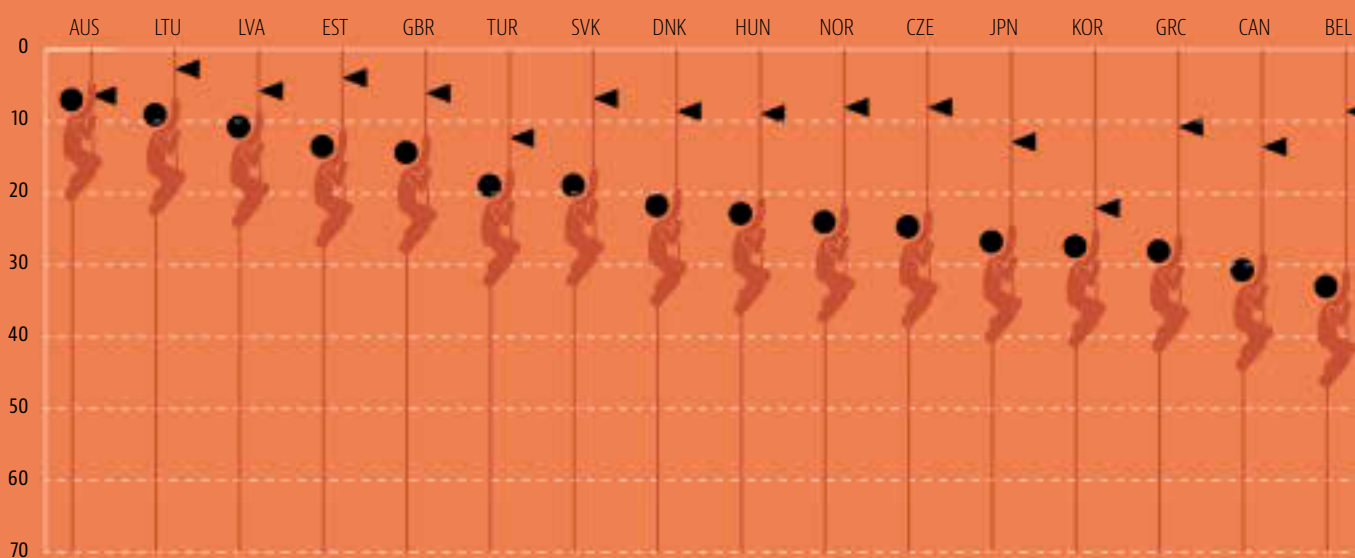
Prognoza stanu zatrudnienia w krajach OECD

Wybrane dane

Długotrwałe bezrobocie utrzymuje się na wysokim poziomie
Długotrwałe bezrobocie (rok lub dłużej) w % bezrobocia ogółem

Osoby młode są najczęściej zatrudniane na umowy na czas określony, 2011-2012
% pracowników zatrudnionych na umowy na czas określony ◀ Wszyscy (15-64) ● Osoby młode (15-24)

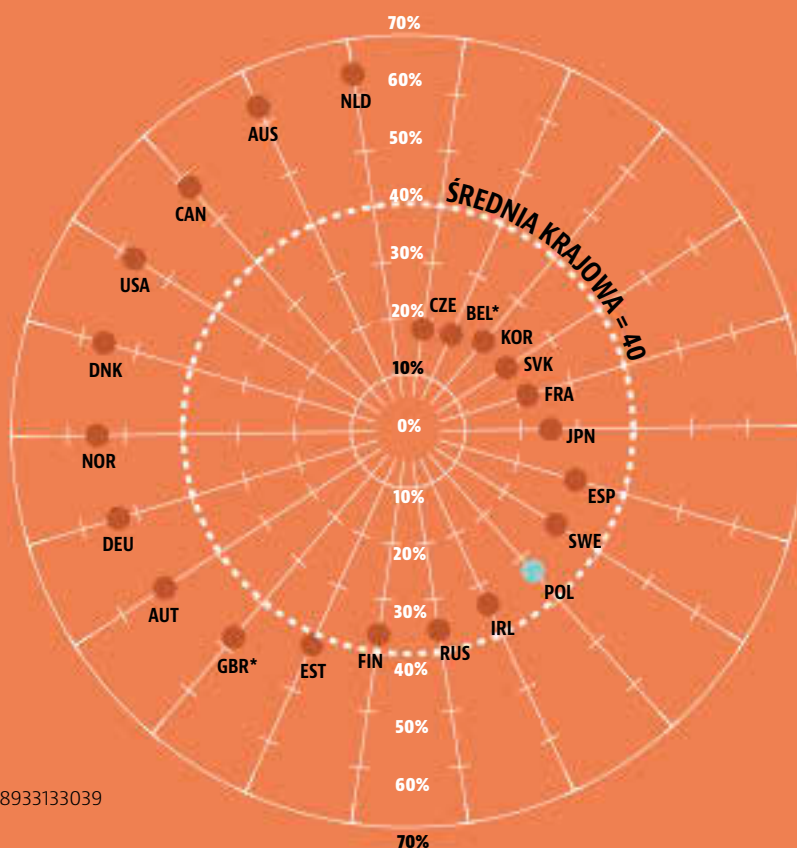

Udział osób młodych (16-29) łączących pracę i naukę % wszystkich osób uczących się

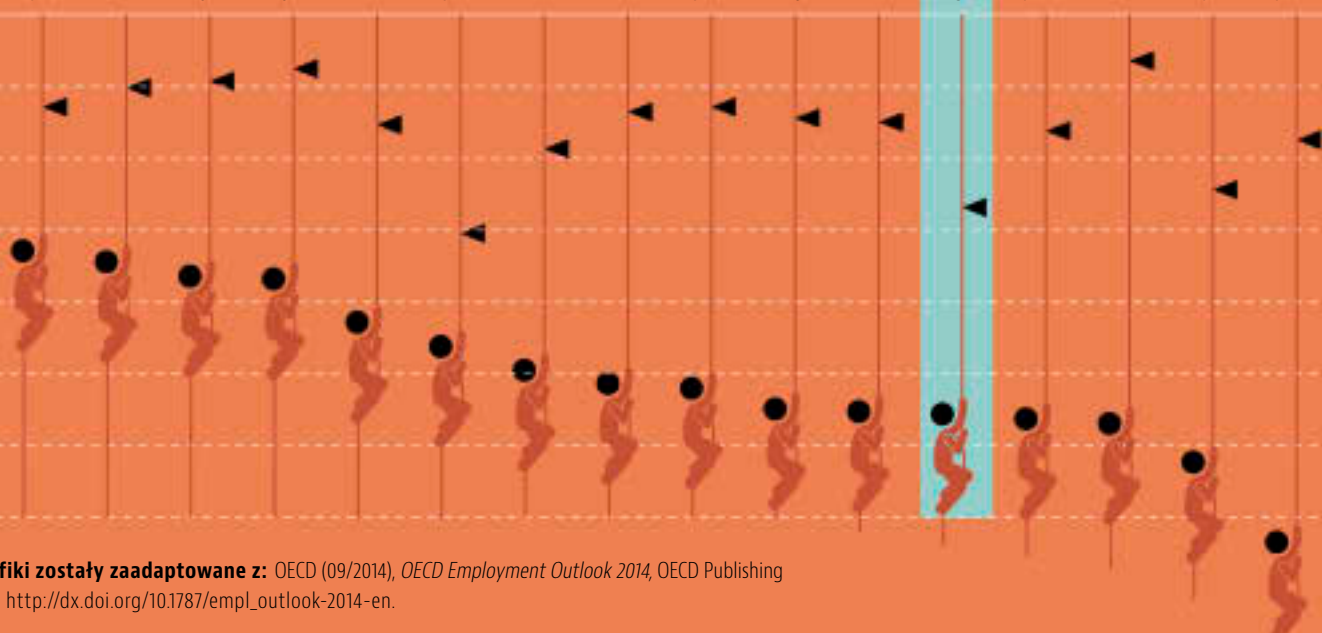
*BEL = Flandria; *GBR = Anglia i Irlandia Północna

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933133039>

KODY ISO	AUS Australia	CZE Czechy	DEU Niemcy	ITA Włochy	LIT Litwa	NOR Norwegia	SVN Słowenia	GBR Wielka Brytania
	AUT Austria	DNK Dania	GRC Grecja	ISR Izrael	LUX Luksemburg	POL Polska	ESP Hiszpania	USA Stany Zjednoczone
	BEL Belgia	EST Estonia	HUN Węgry	JPN Japonia	MEX Meksyk	PRT Portugalia	SWE Szwecja	
	CAN Kanada	FIN Finlandia	ISL Islandia	KOR Korea	NLD Holandia	RUS Federacja Rosyjska	CHE Szwajcaria	
	CHL Chile	FRA Francja	IRL Irlandia	LVA Łotwa	NZL Nowa Zelandia	SVK Słowacja	TUR Turcja	

ISL IRL AUT LUX FIN CHL NLD ITA CHE DEU FRA **POL** SWE PRT ESP SVN

Tworzenie większej liczby miejsc pracy i podnoszenie jakości ofert pracy

celem polityk powinno być wspieranie zwiększania liczby i podwyższania jakości dostępnych ofert. Opracowano nowe ramy działań koncepcyjnych i operacyjnych, mające na celu ocenę jakości ofert pracy pod trzema względami: poziomu i rozkładu zarobków, bezpieczeństwa rynku pracy i jakości środowiska pracy. W tych trzech kategoriach można zaobserwować znaczne różnice między poszczególnymi krajami, nie wydaje się jednak, aby liczba ofert pracy wzrastała kosztem ich jakości: w niektórych krajach udaje się uzyskiwać dobre wyniki w obu kategoriach. Można również zaobserwować znaczne różnice jakości ofert pracy w różnych grupach społeczno-gospodarczych w poszczególnych krajach. Z wieloma niedogodnościami borykają się pracownicy młodzi, nisko wykwalifikowani oraz osoby zatrudniane tymczasowo. Z kolei pracownicy wysoko wykwalifikowani mają dostęp do większej liczby ofert pracy i są to oferty najlepsze. Poziom i rozkład zarobków zależy od roli polityk promujących rozwój, dostępu do kształcenia i jego jakości, charakteru mechanizmów kształtowania wysokości zarobków (np. płac minimalnych lub układów zbiorowych), a także od struktury systemów podatków i świadczeń socjalnych. Bezpieczeństwo rynku pracy zależy od korelacji ochrony zatrudnienia, systemów kompensacji bezrobocia (zasiłki dla bezrobotnych i odprawy) oraz polityk pobudzania rynku pracy. Jakość środowiska pracy jest w dużym stopniu uzależniona od skuteczności przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, które mają zapobiegać problemom zdrowotnym związanym z pracą, ale także od dialogu społecznego oraz odpowiedzialności społecznej pracodawców.

Nadmierne uzależnienie od pracy tymczasowej jest szkodliwe dla jednostek i gospodarki

Zatrudnianie na podstawie umów cywilnoprawnych (wszystkie formy zatrudnienia niezwiązane z umowami o pracę na czas określony lub nieokreślony) może zapewnić firmom elastyczność pozwalającą im dostosowywać poziom zatrudnienia do zmieniających warunków ekonomicznych. Może być również świadomie wybierane przez pracowników preferujących elastyczność związaną z tego rodzaju umowami. Powszechne stosowanie umów cywilnoprawnych może jednak wpływać niekorzystnie zarówno na stosunek pracy, jak i na wydajność. Pracownicy zatrudnieni na podstawie takich umów często odczuwają większą niepewność zatrudnienia niż osoby mające umowy o pracę. Firmy często ograniczają nakłady na pracowników zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, co z kolei może mieć negatywny wpływ na wydajność ich pracy oraz na rozwój kapitału ludzkiego. Przez dwie dekady poprzedzające globalny kryzys finansowy w wielu krajach obserwowano przyrost zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych. Rządy próbowały promować elastyczność na rynku pracy głównie przez łagodzenie przepisów dotyczących umów cywilnoprawnych i jednocześnie zachowanie stosunkowo surowszych warunków dotyczących umów o pracę. Możliwość ograniczenia podziału rynku pracy na pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę i umów cywilnoprawnych przez zastosowanie odpowiednich polityk obejmują ściślejszą regulację

stosowania umów tymczasowych przy jednoczesnym złagodzeniu przepisów dotyczących zwolnień pracowników zatrudnionych na stałe. Ponadto możliwe jest zapewnienie konwergencji kosztów zwolnień w przypadku różnych rodzajów umów przez wprowadzenie umów ujednoliconych. Każda z tych możliwości wymaga przezwyciężenia trudności związanych z wdrożeniem oraz wprowadzenia w życie reform uzupełniających.

Wczesne i późniejsze doświadczenia na rynku pracy zależą zarówno od kwalifikacji, jak i umiejętności

Przeprowadzane w krajach OECD badanie umiejętności osób dorosłych pozwoliło uzyskać nowe informacje na temat wpływu kwalifikacji związanych z wykształceniem oraz zakresu posiadanych umiejętności na dwa ważne czynniki na rynku pracy dotyczące osób w wieku od 16 do 29 lat: ryzyko ukończenia szkoły i pozostawania bez pracy oraz (w przypadku osób zatrudnionych) wysokość stawki godzinowej. Uzyskane wyniki pokazują, jak istotne jest promowanie zdobywania wykształcenia wyższego, ale również rozwijania umiejętności związanych z czytaniem i pisanie, liczeniem oraz rozwiązywaniem problemów, a także udostępnianie młodym ludziom obszerniejszych informacji, gdy wybierają oni dziedzinę, w której będą się kształcić. Korzystny wpływ na początkowy poziom zarobków mają również doświadczenie zawodowe i umiejętności ogólne. W niektórych krajach jednak niewielu młodych ludzi łączy pracę ze studiowaniem, a większość pracujących studentów nie korzysta z oficjalnych programów wspierających zdobywanie doświadczenia zawodowego, takich jak kursy i staże dostępne w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego. To wskazuje, że aby lepiej zaznajomić studentów z rynkiem pracy, należy nie tylko wprowadzić i rozbudować moduły związane z zatrudnieniem w ramach programów kształcenia i szkolenia zawodowego, ale również nasilić działania, które ułatwiłyby wszystkim studentom zdobycie doświadczenia zawodowego. Takie działania powinny obejmować eliminowanie barier utrudniających firmom zatrudnianie pracowników w niepełnym wymiarze czasu pracy, a także być może wprowadzenie ulg podatkowych dla studentów zatrudnionych w określonym wymiarze godzin.

BANK WIEDZY

- *OECD Employment and Labour Market Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/lfs-data-en>
- *Taxing Wages 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2013-en
- *OECD Economic Outlook, Volume 2014 Issue 1*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/eco_outlook-v2014-1-en

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane
OECD (2014), *Society at a Glance 2014:*
OECD Social Indicators, OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en

Wyzwania społeczne w dobie kryzysu finansowego

W wielu krajach OECD bezrobocie i utrata dochodów powodują pogarszanie się warunków społecznych. Konsolidacja fiskalna stanowi czynnik ograniczający możliwości przeciwdziałania tym problemom przez rządy. Jednak cięcia wydatków na cele socjalne mogą negatywnie wpłynąć na grupy najbardziej zagrożone i wywołać problemy w przyszłości. Aby „uodpornić” politykę społeczną na skutki kryzysu i utrzymać efektywność wsparcia w całym cyklu koniunkturalnym, rządzący powinni uwzględnić również inne aspekty poza aktualną sytuacją gospodarczą i planować działania z myślą o przyszłości.

Po upływie ponad pięciu lat od rozpoczęcia kryzysu finansowego w wielu krajach OECD wysokie stopy bezrobocia i utrata dochodów powodują pogarszanie się warunków społecznych. Możliwości rządów w zakresie przeciwdziałania tym problemom ogranicza konsolidacja fiskalna. Cięcia wydatków na cele socjalne może jednak dodatkowo pogorszyć sytuację najbardziej zagrożonych grup społecznych i wywołać problemy w przyszłości. Kraje OECD mogą skutecznie radzić sobie z tymi wyzwaniami wyłącznie przez wprowadzenie dobrze zaprojektowanej polityki popartej odpowiednimi zasobami. Główne gospodarki wschodzące, które nie odczuły najdotkliwszych skutków kryzysu, borykają się z innymi problemami. Niemniej jednak doświadczenia krajów OECD stanowią dla nich istotną wskazówkę na etapie tworzenia systemów opieki społecznej i „uodparniania” tych systemów na ewentualny kryzys.

Kryzys finansowy przyczynił się do kryzysu społecznego

Perturbacje finansowe lat 2007–2008 wywołały nie tylko kryzys ekonomiczny i fiskalny, lecz także społeczny. Kraje, które najsilniej i najdłużej odczuwały skutki spowolnienia, doświadczają teraz znacznych efektów ubocznych dotyczących dochodów, sytuacji mieszkaniowej i perspektyw zatrudnienia obywateli. Około 48 mln ludzi w krajach OECD poszukuje pracy — o 15 mln więcej niż we wrześniu 2007 r. — a znacznie więcej osób jest w trudnej sytuacji finansowej. W Grecji, Hiszpanii i Irlandii podwoiła się liczba osób w gospodarstwach domowych bez jakichkolwiek dochodów z tytułu pracy. Grupy o niskich dochodach najmocniej odczuły skutki kryzysu, podobnie jak ludzie młodzi i rodziny z dziećmi.

Konsekwencje społeczne mogą być odczuwalne przez wiele lat

Trudna sytuacja gospodarstw domowych i ograniczanie wydatków budżetowych na cele społeczne sprawiają, że coraz więcej ludzi odczuwa niezadowolenie z sytuacji życiowej; spada też zaufanie do rządzących. Istnieją również oznaki wskazujące, że kryzys będzie miał długofalowy wpływ na przyszły poziom dobrobytu. Niektóre społeczne konsekwencje kryzysu dotyczące kwestii zakładania rodziny, płodności i zdrowia będą odczuwalne właśnie dopiero w długim okresie. Poziom dzietności od początku kryzysu wciąż spada, pogłębiając problemy demograficzne i fiskalne związane ze starzeniem się społeczeństw. Rodziny ograniczają także niezbędne wydatki, m.in. na żywność, obniżając w ten sposób aktualną i przyszłą jakość życia. Wciąż jest zbyt wcześnie na ilościową ocenę długofalowych konsekwencji dla zdrowia społeczeństwa, jednak bezrobocie i problemy gospodarcze uznaje się za czynniki sprzyjające różnego rodzaju problemom zdrowotnym, m.in. zaburzeniom psychicznym.

Inwestowanie dzisiaj pozwoli uniknąć wyższych kosztów w przyszłości

Krótkoterminowe oszczędności mogą przełożyć się na znacznie wyższe koszty w przyszłości i rządy powinny priorytetowo traktować kwestię finansowania programów inwestycyjnych. Obecne cięcia wydatków na ochronę zdrowia nie mogą zwiększać zapotrzebowania na opiekę zdrowotną w przyszłości. Kraje

Społeczeństwo OECD w skrócie

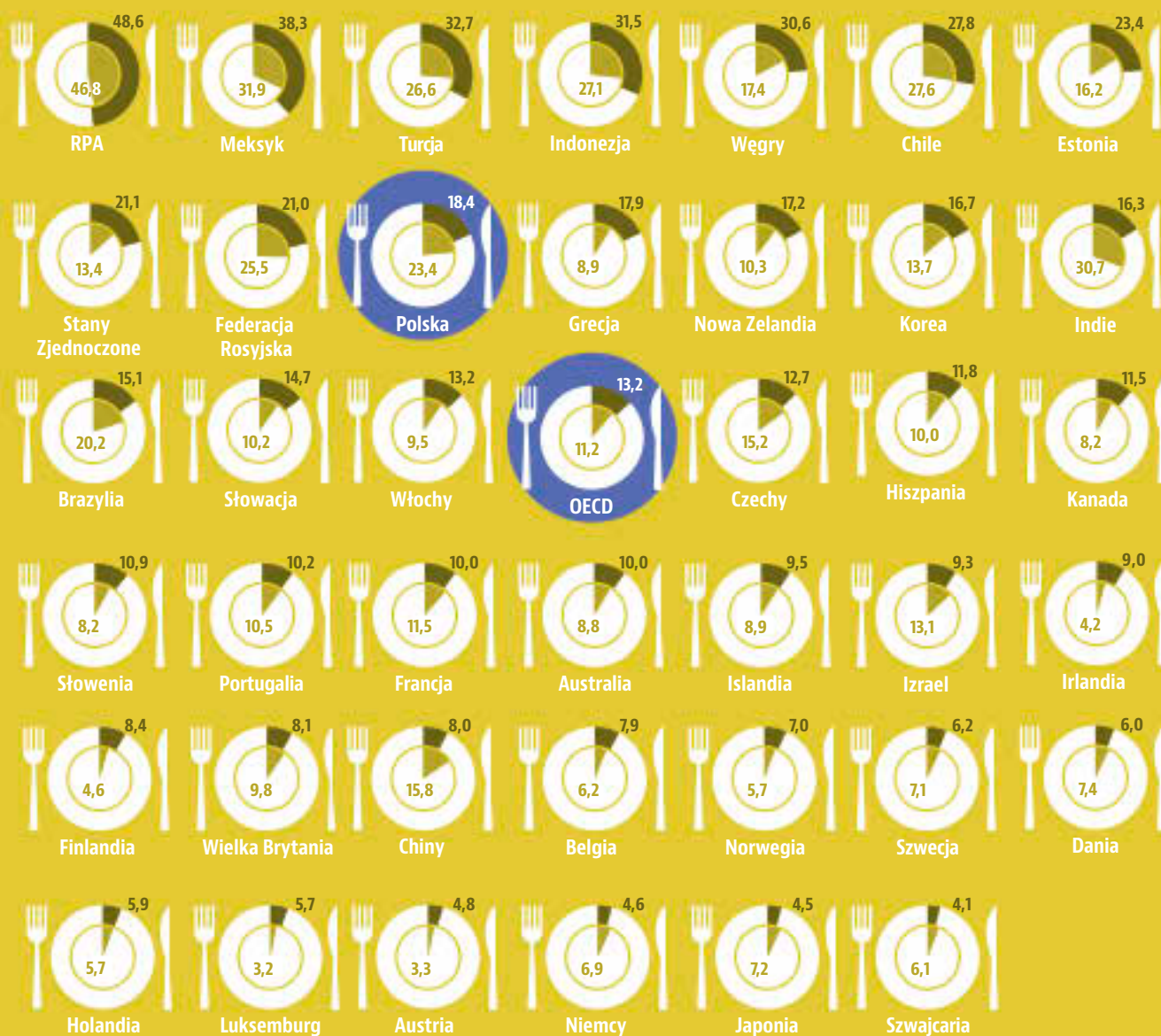
Wybrane dane

Rośnie zagrożenie brakiem bezpieczeństwa zaopatrzenia w żywność

„Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzało się, że nie miał(a) Pan(i) wystarczająco dużo pieniędzy na zakup żywności?”

% odpowiedzi „tak” ● 2011/2012 ● 2006/2007

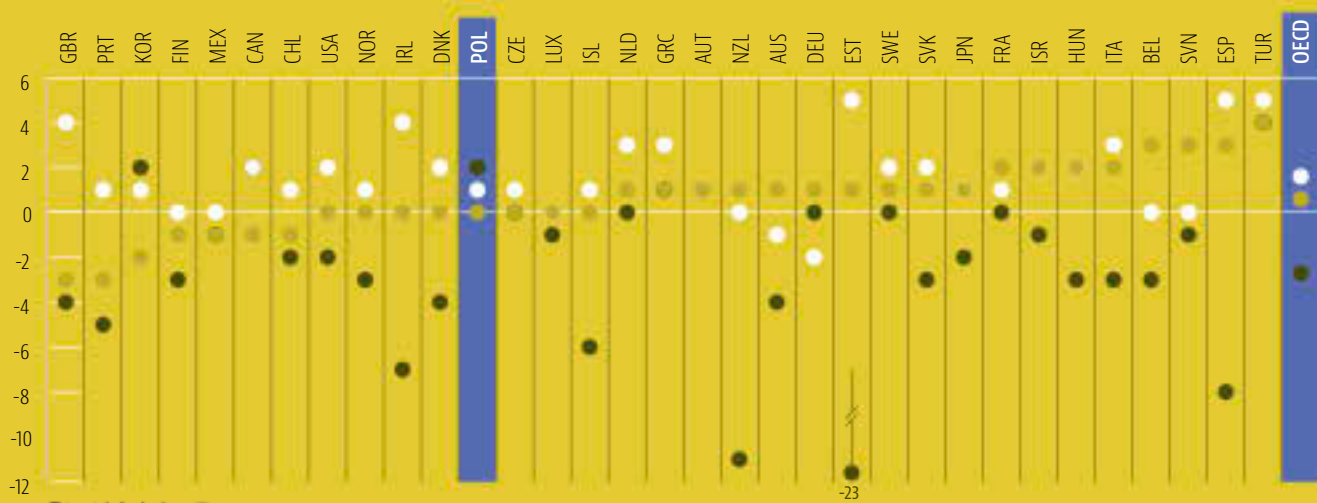
Sortowanie od najwyższej do najniższej wartości 2011/2012

Ubóstwo wzrosło wśród dzieci i osób młodych, spadło wśród osób starszych

Stopa relatywnego ubóstwa według grup wiekowych, zmiana między 2007 r. a 2010 r. (w punktach procentowych)

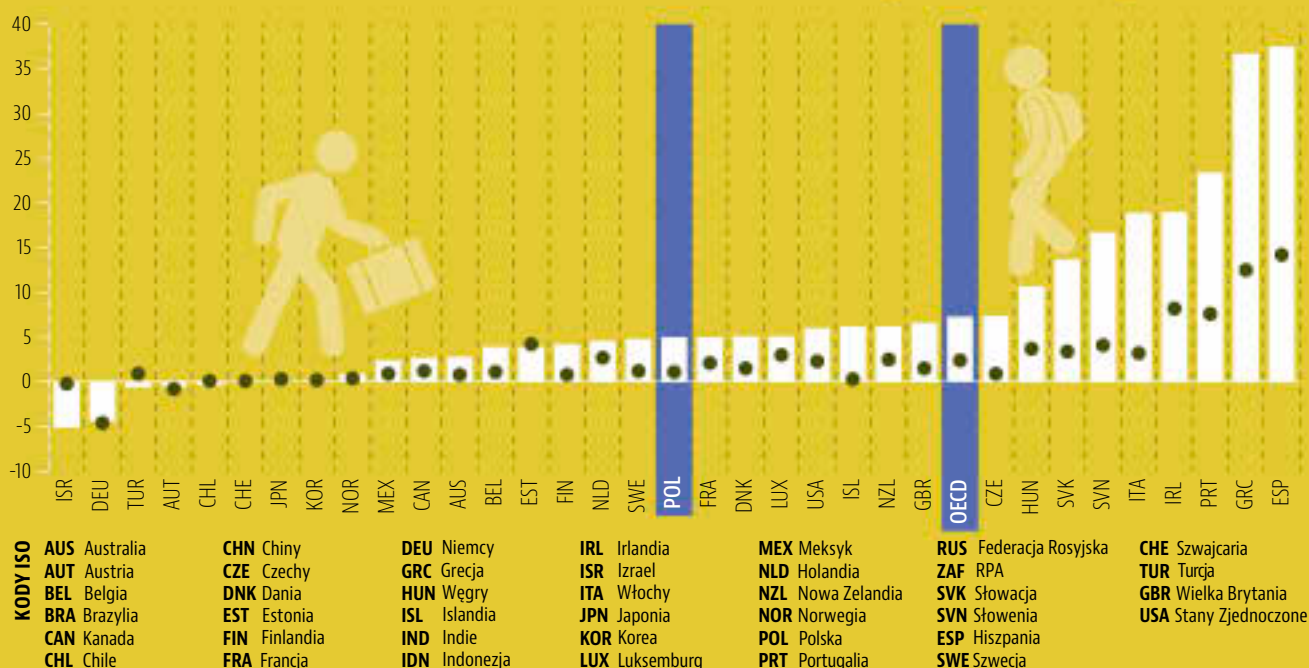
Sortowanie od najniższej do najwyższej wartości dla dzieci

W większości krajów bezrobocie najciężej dotknęło osoby młode

Stopa bezrobocia według grup wiekowych, zmiana między 2007 r. a 2 kwartałem 2013 r. (w punktach procentowych)

Osoby starsze (55-64) **Osoby młode (15-24)**

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966390>

Wyzwania społeczne w dobie kryzysu finansowego

najbardziej dotknięte problemem powinny zapewnić dostęp do usług wysokiej jakości dla dzieci i zapobiegać wykluczeniu z rynku pracy osób kończących szkołę.

Grupy zagrożone potrzebują wsparcia już dzisiaj

Dla efektywności inwestycji społecznych konieczne jest ich wkomponowanie w odpowiednią pomoc dla najuboższych. Utrzymanie i wzmacnianie wsparcia dla grup najbardziej zagrożonych musi pozostać kluczowym elementem każdej strategii ożywienia społeczno-gospodarczego. Rządy powinny odpowiednio projektować i planować w czasie wszelkie działania w zakresie konsolidacji fiskalnej, ponieważ skutki dystrybucyjne takich działań mogą się znacznie różnić, np. osoby ubogie mogą silniej odczuwać negatywne skutki ograniczenia wydatków niż wzrostu podatków.

Ograniczone możliwości cięcia wydatków związanych z bezrobociem

Trudna sytuacja na rynkach pracy oznacza niewielkie możliwości cięcia wydatków w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, pomocy społecznej i programów aktywizacji rynku pracy. Oszczędności, o ile są możliwe, należy wprowadzać odpowiednio do tempa ożywienia. W szczególności ukierunkowane świadczenia w ramach systemu zabezpieczeń socjalnych są priorytetem w krajach, w których tego typu wsparcie nie istnieje, jest trudno dostępne i w których osoby długotrwale bezrobotne tracą prawo do świadczeń. Należy unikać szeroko zakrojonych cięć transferów socjalnych, np. świadczeń na cele mieszkaniowe, świadczeń rodzinnych i z tytułu opieki nad dziećmi, gdyż stanowią one często niezwykle ważny element wsparcia dla rodzin o niskich dochodach i osób samotnie wychowujących dzieci.

Ukierunkowanie może przynieść oszczędności przy jednoczesnej ochronie osób zagrożonych

Efektywniejsze ukierunkowanie działań może zapewnić znaczne oszczędności przy jednoczesnej ochronie grup zagrożonych. Szczególnie reformy systemu ochrony zdrowia powinny skupiać się na ochronie osób najbardziej zagrożonych. Konieczne jest jednak dopracowanie ukierunkowanego podejścia, aby uniknąć tworzenia niepożądanych bodźców zniechęcających ludzi do poszukiwania pracy. Przykładowo, dla bezrobotnych, którzy podejmą pracę, przejście z zasiłku na pensję może oznaczać stratę lub niewielki zysk.

Wspieranie rodzin w walce z przeciwnościami

Poważne argumenty przemawiają za tym, by wsparcie rządowe raczej projektować w sposób wykorzystujący i uzupełniający możliwości gospodarstw domowych w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami, a nie wyręczać je w tym. W tym kontekście szczególnie istotne staje się zapewnienie efektywnego wsparcia w zakresie zatrudnienia, nawet jeśli w krótkim terminie wiązać się to będzie ze wzrostem wydatków na aktywną politykę społeczną. Aktywizacja zawodowa i wsparcie w miejscu pracy powinny zostać utrzymane na rozsądnym poziomie. W wypadku dużej liczby gospodarstw

domowych bez pracy działania w ramach polityki powinny skupiać się na zapewnieniu, by wraz z poprawą sytuacji na rynku pracy gospodarstwa te także szybko odczuły poprawę. Przykładowo, aby maksymalnie zwiększyć efektywność, wsparcie i zachęty związane z pracą nie powinny ograniczać się do osób poszukujących pracy, lecz powinny być także dostępne dla ich niepracujących partnerów(-ek).

Rządy powinny przygotować się do kolejnego kryzysu

Aby „uodpornić” politykę społeczną na skutki kryzysu i utrzymać efektywność wsparcia w całym cyklu koniunkturalnym, rządzący powinni przyjmować dłuższą perspektywę niż tylko ostatni kryzys. Po pierwsze, należy opracować tworzenie rezerw podczas dobrej koniunktury, które pozwoliłyby na pokrycie rosnących kosztów podczas okresów spowolnienia. Po stronie wydatków wsparcie powinno zostać silniej powiązane z sytuacją na rynku pracy — na przykład przez odczuwalne ograniczenie wydatków na świadczenia w okresach ożywienia oraz przesunięcie dostępnych zasobów ze świadczeń na aktywną politykę zatrudnienia. Po stronie dochodów należy podjąć kroki mające na celu rozszerzenie podstawy opodatkowania, ograniczenie zależności od opodatkowania pracy oraz dostosowanie systemów podatkowych do rosnących nierówności dochodów. Po drugie, rządy muszą kontynuować reformy strukturalne systemów opieki społecznej podjęte przed wybuchem kryzysu. Kryzys nasilił wręcz potrzeby w tym zakresie. Przykładowo, w dziedzinie świadczeń emerytalnych niektórzy przyszli emeryci są narażeni na większe ryzyko w zakresie dochodów z uwagi na dłuższe okresy bezrobocia w wieku produkcyjnym. W kwestii opieki zdrowotnej nieukierunkowane cięcia ograniczające dostęp do świadczeń zdrowotnych dla grup najbardziej narażonych zaleca się zastąpić rozwiązaniami strukturalnymi, które mają na celu likwidację zbędnych świadczeń i zapewniają wzrost efektywności.

BANK WIEDZY

- *OECD Income Distribution Database*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/data-00654-en>
- *How's Life? 2013: Measuring Well-being*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201392-en>
- *Health at a Glance 2013: OECD Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en

GLOBALNA SIEĆ PARLAMENTARNA OECD

Łączymy prawodawców

Wprowadzamy analizę i dane OECD do Twojego parlamentu

Promujemy lepszą politykę dla lepszego życia

Dowiedz się więcej
www.oecd.org/parliamentarians

Lub napisz do nas
parliamentarians@oecd.org

Jakość życia w Polsce

Polska radzi sobie dobrze pod wieloma względami w zakresie jakości życia, co potwierdzają wyniki powyżej średniej w przypadku niektórych elementów wskaźnika lepszego życia (Better Life Index).

– 20 % najzamożniejszych osób zarabia prawie pięć razy więcej niż 20 % najbiedniejszych.

Pod względem zatrudnienia ok. **60 % osób w wieku od 15 do 64 roku życia w Polsce ma płatną pracę**; jest to wartość poniżej średniej zatrudnienia OECD, która wynosi 65 %. Ok. 66 % mężczyzn ma płatną pracę w porównaniu z 53 % kobiet. **Ludzie w Polsce pracują przez 1 929 godzin rocznie**; jest to więcej niż średnia OECD, która wynosi 1 765 godzin. Inną kluczową miarą jest również liczba osób, których czas pracy jest bardzo długi. Średnio 8 % pracowników, w tym 12 % mężczyzn i zaledwie 3 % kobiet, przepracowuje bardzo dużo godzin nadliczbowych; jest to nieco mniej niż średnia OECD, która wynosi 9 %.

Dobre wykształcenie to istotny warunek znalezienia pracy. W Polsce **89 % osób dorosłych w wieku 25-64 lat posiada wykształcenie średnie** – powyżej średniej OECD, która wynosi 75 %. Odnosi się to zarówno do mężczyzn, jak i do kobiet. O jakości systemu edukacji **świadczy wynik 521 punktów, jaki przeciętny uczeń uzyskał w teście PISA (Program międzynarodowej oceny umiejętności uczniów OECD) badającym umiejętności czytania, umiejętności matematyczne i wiedzę z przedmiotów ścisłych**, co przewyższa średnią OECD wynoszącą 497. W Polsce **dziewczęta uzyskały wynik o 14 punktów lepszy niż chłopcy**; różnica w OECD jest mniejsza i wynosi 8 punktów.

Mimo że nie dają szczęścia, pieniądze są ważnym środkiem umożliwiającym osiągnięcie wyższej stopy życiowej. W Polsce **średni skorygowany dochód do dyspozycji gospodarstwa domowego netto na osobę wynosi 16 234 USD na rok**, poniżej średniej OECD równej 23 938 USD na rok. Istnieją jednak duże różnice pomiędzy najbogatszymi i najbiedniejszymi

Pod względem zdrowia **średnia długość życia wynosi 77 lat**, trzy lata mniej niż średnia OECD wynosząca 80 lat. Średnia długość życia kobiet to 81 lat wobec 73 lat w przypadku mężczyzn. **Poziom PM10 w atmosferze** – drobnych cząstek pyłu zanieczyszczających powietrze, wystarczająco małych, aby przedostać się do płuc i spowodować w nich szkody – **wynosi 32,9 mikrograma na metr sześcienny**, znacznie powyżej średniej OECD, która wynosi 20,1 mikrograma na metr sześcienny. Polska uzyskuje również wyniki poniżej średniej OECD pod względem jakości wody, gdyż **77 % osób twierdzi, że jest zadowolonych z jakości wody**, co stanowi wartość poniżej średniej OECD wynoszącej 84 %.

W sferze publicznej w Polsce istnieje silne poczucie wspólnoty i umiarkowany poziom aktywności obywatelskiej – **89 % osób uważa, że zna kogoś, na kim może polegać w potrzebie**, zgodnie ze średnią OECD. **Frekwencja wyborcza**, będąca miarą zaufania publicznego do rządu i uczestnictwa obywateli w procesie politycznym, **wyniosła 55 % w ostatnich wyborach**; ta wartość należy do najniższych w OECD, gdzie średnia frekwencja wynosi 72 %. Status społeczny i gospodarczy może mieć wpływ na liczbę głosujących; szacuje się, że frekwencja wyborcza wśród 20 % najzamożniejszych osób z populacji wynosi 68 %, a wśród 20 % najuboższych osób 43 %; ta różnica jest większa niż średnia różnica w krajach OECD wynosząca 11 punktów procentowych, co sugeruje, że polskie instytucje demokratyczne powinny dążyć do zwiększenia włączenia społecznego.

Niniejszy tekst odzwierciedla wyniki przedstawione na stronach krajowych dotyczących wskaźnika lepszego życia. Dokładniejsza analiza jakości życia zawarta jest w raporcie *How's Life? 2013: Measuring Well-Being*.

Więcej informacji na temat wartości szacunkowych i lat referencyjnych znajduje się na stronie

www.oecdbetterlifeindex.org/about/better-life-initiative/.

POLSKA

we wskaźnikach

(w porównaniu z innymi krajami OECD)

Wskaźnik

Mieszkalnictwo

Dochód

Zatrudnienie

Spójność

Edukacja

Środowisko

Zaangażowanie obywatelskie

Zdrowie

Zadowolenie z życia

Bezpieczeństwo

Równowaga pomiędzy życiem prywatnym a pracą

Wybrane wyniki

W przeciętnym domu na osobę przypada **1,0** pokój

Średnią zamożność gospodarstwa domowego szacuje się na poziomie **10 406** USD na osobę

Ok. **3,5 %** siły roboczej pozostaje bez pracy od roku lub dłużej

Ok. **89 %** osób uważa, że zna kogoś, na kogo mogłoby liczyć w potrzebie

Przeciętny uczeń uzyskał **521** punktów w teście PISA badającym umiejętności czytania, umiejętności matematyczne i wiedzę z przedmiotów ścisłych

Poziom zanieczyszczenia powietrza (PM10) wynosi **32,9** mikrograma na metr sześcienny

Frekwencja w ostatnich wyborach powszechnych wyniosła **55 %** zarejestrowanych wyborców

Średnia długość życia wynosi **77** lat

W skali od 0 do 10 ludzie oceniają swoje zadowolenie z życia na **5,7**

Liczba zabójstw wynosi **1,0** na 100 000 mieszkańców

Ludzie poświęcają ok. **14,2** godzin dziennie na dbanie o siebie (w tym sen i jedzenie) oraz czynności w ramach czasu wolnego

Inteligencja. U źródła.

BEZPŁATNY rocznik
z subskrypcją

Dzięki nam od 1962 r. możesz śledzić wyzwania polityczne naszych czasów.

Zasubskrybuj na stronie

www.oecdobserver.org/subscribe.html

lub napisz do nas

observer@oecd.org

www.oecdobserver.org

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z
OECD (2014), *OECD Regional Outlook 2014:
Regions and Cities: Where Policies and
People Meet*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201415-en>

Każdy region może odnieść sukces, jeśli będzie odpowiednio zarządzany

Działania rządów na rzecz pobudzania rozwoju, podnoszenia jakości życia i walki z nierównościami bardzo często charakteryzują się zróżnicowaniem regionalnym, ale wskutek kryzysu gospodarczego w połowie krajów OECD różnice między regionami najsilniejszymi a naj słabszymi wzrosły. Rozwój gospodarczy i inne mierniki sukcesu znacznie się różnią w poszczególnych regionach (nawet w obrębie krajów), jednak przy odpowiedniej kombinacji polityk i skoordynowaniu działań na wszystkich szczeblach władzy, słabsze regiony mogą stać się konkurencyjne.

Międzyregionalne dysproporcje w wysokości dochodów wzrosły w ciągu ostatnich dziesięcioleci w większości krajów OECD. Kryzys wpłynął na tę tendencję w niewielkim stopniu. Jeśli dysproporcje ulegały zmniejszeniu, odzwierciedlało to zwykle słabe wyniki w obszarach bogatszych, nie zaś wzrost gospodarczy w regionach biedniejszych. Kryzys uwypuklił również dysproporcje w poziomie bezrobocia w różnych regionach.

Odejście od polityki zachęt podatkowych po kryzysie oraz zwiększony nacisk na konsolidację fiskalną przełożyły się na **znaczne cięcia inwestycji publicznych**: na całym obszarze OECD ich wielkość w latach 2009–2012 spadła o 13 % w ujęciu realnym. Ponieważ za zarządzanie około 72 % inwestycji publicznych odpowiadają władze regionalne, stanowi to szczególne wyzwanie dla regionów i społeczności lokalnych. Dzięki cięciom inwestycyjnym można chronić bieżące usługi i transfery, ale mogą one zagrażać rozwojowi gospodarczemu i zapewnianiu usług w przyszłości.

Do czynników stymulujących **wzrost liczby reform administracyjnych na szczeblu niższym niż krajowy** należy również presja budżetowa. Uzasadnieniem reform jest po części konieczność osiągnięcia korzyści skali i oszczędności; są one jednak także sposobem przekazywania dodatkowych obowiązków.

Kryzys uwidocznił ograniczenia czysto ekonomicznych ocen postępu społecznego i zaakcentował **konieczność stosowania**

szerzej pojmowanych miar dobrobytu. Kwestię dobrobytu należy jednak analizować i rozpatrywać na szczeblu regionalnym. Dysproporcje w niepieniężnych wskaźnikach dobrobytu są często większe między regionami w obrębie jednego kraju niż między różnymi krajami. Są również wyjątkowo trwałe w czasie. W krajach o większych różnicach w dostępie do edukacji, miejsc pracy i najważniejszych usług odnotowuje się także ogólnie niższe wskaźniki dobrobytu.

Poszukiwanie źródeł wzrostu sprawiło, że w większości gospodarek OECD coraz większa uwaga skupia się na **miastach jako najważniejszych potencjalnych motorach wzrostu gospodarczego**. Obszary miejskie są zasadniczo bardziej produktywne, a ich przewaga w tym zakresie wzrasta wraz z wielkością miasta. Duże miasta stymulują rozwój sąsiadujących z nimi regionów, nawet w odległości 200–300 kilometrów. Mniejsze miasta mogą jednak także skorzystać na wzroście produktywności dzięki bliskim powiązaniom z innymi miastami — powiązanie kompensuje wtedy w pewien sposób ich rozmiar.

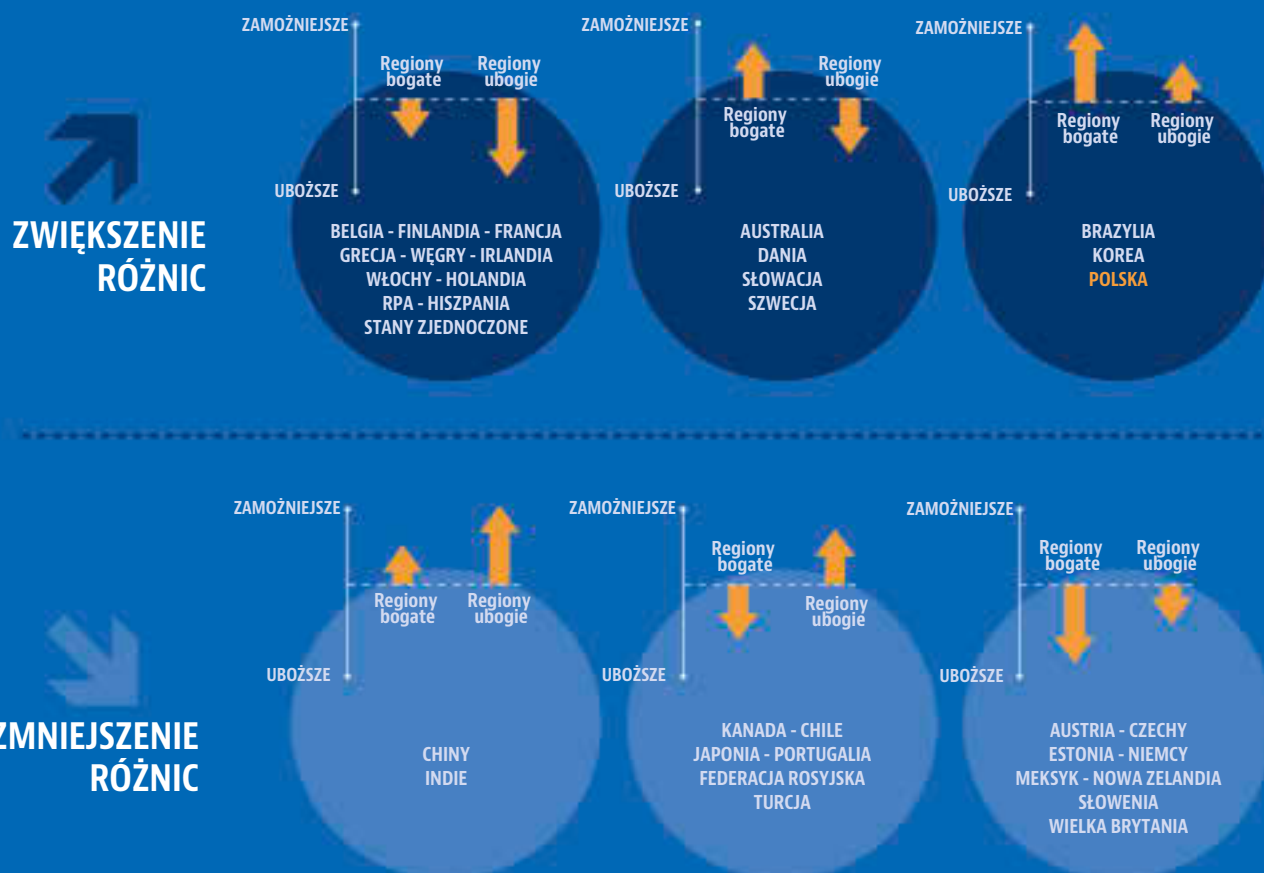
Zalety urbanizacji dotyczące wzrostu gospodarczego i produktywności nie pojawiają się jednak automatycznie: **sposób zarządzania miastami** ma bezpośredni, istotny wpływ na ich wydajność ekonomiczną i jakość życia mieszkańców. Działania gospodarstw domowych i firm, podobnie jak interakcje między różnymi nurtami polityki publicznej, wywierają

Prognoza regionalna OECD

Wybrane dane

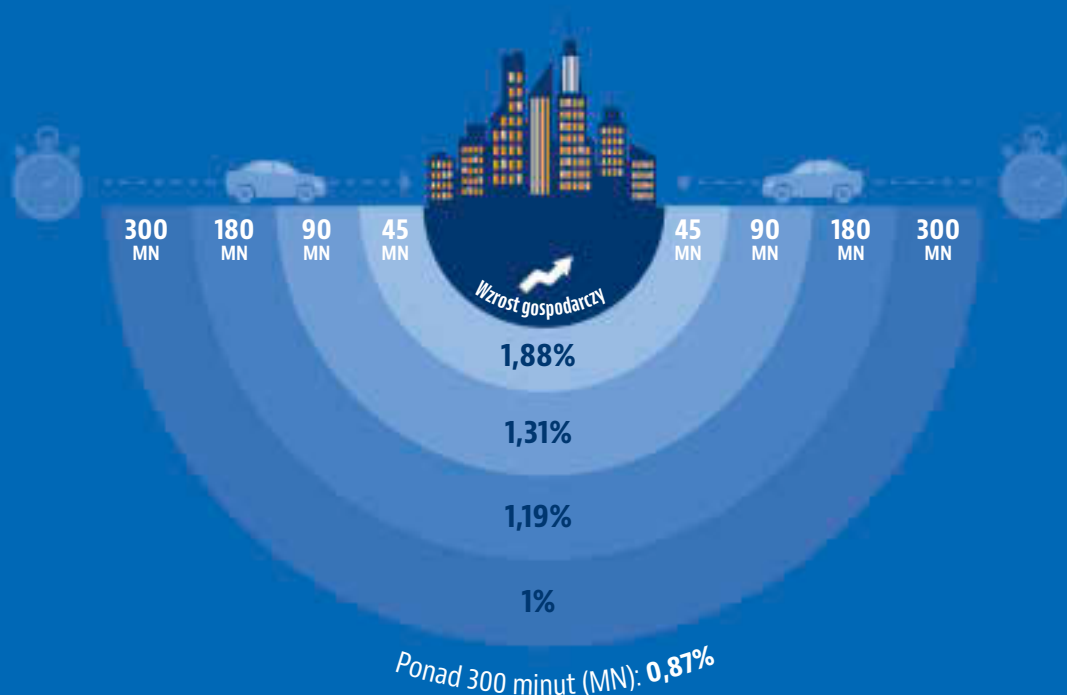
W wielu krajach kryzys zwiększył różnice pomiędzy najbogatszymi i najbiedniejszymi regionami

Kierunek zmian relacji PKB per capita 10% najbogatszych regionów do PKB per capita 10% najuboższych regionów, 2008 r. i 2010 r.

Wzrost gospodarczy jest bardziej dynamiczny w pobliżu dużych miast

Regionalny roczny wzrost PKB per capita (1995-2010) i czas przejazdu samochodem do najbliższego dużego obszaru miejskiego z 2 milionami lub większą liczbą mieszkańców w krajach OECD

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106667>

Samorządy regionalne odgrywają kluczową rolę w finansach publicznych

Budżet samorządów regionalnych w % budżetu instytucji rządowych

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106306>

Każdy region może odnieść sukces, jeśli będzie odpowiednio zarządzany

zwykle silniejszy — korzystny lub niekorzystny — pośredni wpływ w miastach niż na obszarach rzadziej zaludnionych. Wynika z tego większa potrzeba koordynacji polityki między poszczególnymi sektorami, obszarami prawnymi i szczeblami administracji.

Taka **koordynacja często jest niepełna**: polityki sektorowe na szczeblu krajowym i regionalnym często określają wzajemnie sprzeczne bodźce motywacyjne, a spójność wytycznych między poszczególnymi szczeblami administracji jest niewielka. Fragmentacja pozioma na szczeblu miejskim dodatkowo zwiększa ten problem, zwłaszcza na dużych, ale zróżnicowanych politycznie obszarach metropolitalnych. Przeprowadzone przez OECD badanie dotyczące zarządzania obszarami metropolitalnymi (OECD Metropolitan Governance Survey) wyraźnie wskazuje na koszty fragmentacji administracji. Zwraca też uwagę na korzyści płynące z lepszej koordynacji polityki w skali metropolitalnej, tzn. w skali miast definiowanych raczej rozmieszczeniem ludności i aktywności gospodarczą niż — często przestarzałymi — granicami administracyjnymi.

Najważniejsze konsekwencje dla polityki

Rosnące dysproporcje, powolny wzrost i ograniczone pole manewru w zakresie polityki fiskalnej i pieniężnej podkreślają konieczność wprowadzenia skutecznego, **uzależnionego od lokalnych uwarunkowań podejścia do polityki**. Po pierwsze, nawet w obrębie jednego kraju między poszczególnymi regionami występują istotne różnice w barierach rozwoju. Po drugie, twórcy polityki muszą zwracać coraz baczniejszą uwagę na zależności między poszczególnymi celami oraz na ich potencjalną komplementarność, którą można wykorzystać, stosując zintegrowane podejście. Te zależności i komplementarność często odzwierciedlają określone uwarunkowania konkretnych miejsc i są zwykle najbardziej widoczne — i najłatwiejsze do kontrolowania — dla podmiotów lokalnych i regionalnych.

Uwarunkowania geograficzne mają istotne znaczenie: podczas identyfikowania i promowania powiązań między celami gospodarczymi, środowiskowymi i społecznymi twórcy polityki muszą patrzeć ponad granicami administracyjnymi i uwzględniać rzeczywiste uwarunkowania geograficzne analizowanych problemów. Przykładem może być kwestia transportu publicznego, którą należy rozpatrywać dla całego obszaru metropolitalnego, a nie dla poszczególnych obszarów miejskich osobno. Odpowiednia skala interwencji politycznej zależy od charakteru problemu: rejonu wyznaczone na potrzeby szkół i szpitali będą odmienne, a organy odpowiedzialne za transport mogą działać na innym szczeblu niż organy służby zdrowia. Poziomów administracji nie można jednak mnożyć w nieskończoność — stąd potrzeba danych, narzędzi i instytucji, które ułatwiąby koordynację pionową i poziomą na różnych szczeblach.

Dostosowanie polityki do obszaru jest szczególnie ważne, jeśli mamy do czynienia z podziałem na regiony miejskie i wiejskie. Ponieważ około 78 % mieszkańców wsi

w krajach OECD mieszka w pobliżu miast, traktowanie terenów wiejskich i miejskich jako odrębnych obszarów nie ma większego sensu. Polityki dotyczące regionów miejskich i wiejskich muszą być lepiej zintegrowane, jeśli mają odzwierciedlać rzeczywiste uwarunkowania obszarów, w których są wdrażane. Współpraca miejsko-wiejska może przyczynić się do spójniejszego rozwoju terytorialnego, maksymalizacji potencjalnych korzyści na rynku pracy, a także do tworzenia powiązań środowiskowych i innych między społecznościami miejskimi i wiejskimi.

Ograniczenie inwestycji publicznych oznacza, że **władze lokalne i regionalne muszą robić więcej — i działać skuteczniej — dysponując mniejszą ilością środków**. To właśnie z tego względu Rada OECD przyjęła w marcu 2014 r. zalecenia w sprawie skutecznych inwestycji publicznych na wszystkich szczeblach administracji. Zasady określone w zaleceniach pomogą władzom ocenić mocne i słabe strony ich możliwości w zakresie inwestycji publicznych oraz wyznaczyć priorytety usprawnień.

Władze krajowe i regionalne lub stanowe mogą mieć do odegrania ważną rolę, jeśli chodzi o wspieranie tworzenia skuteczniejszych rozwiązań w zakresie zarządzania obszarami metropolitalnymi. Przeszkody dla wspólnych działań są często istotne; nawet jeśli wszystkie jednostki administracyjne z dużego regionu lub obszaru miejskiego odniosłyby korzyści ze współpracy, może się okazać, że żadna z nich nie dysponuje możliwościami ani systemem bodźców, które pozwoliłyby jej ponieść koszty zgromadzenia niezbędnych informacji, zmobilizowania pozostałych itd.

Lepsze zarządzanie obszarami metropolitalnymi należy wspierać przez zwiększenie spójności polityki miejskiej na szczeblu krajowym. Polityka krajowa dotycząca obszarów miejskich — o ile w ogóle istnieje — jest zazwyczaj wąsko zdefiniowana i skupia się bardziej na problemach niż na możliwościach. Na wiele innych nurtów polityki mających ogromny wpływ na rozwój miast czasem wcale nie spogląda się przez pryzmat miejski. Rządy, które chcą uporządkować kwestię rozwoju obszarów miejskich, muszą stworzyć znacznie szerszą wizję polityki miejskiej, opracowując strategię międzysektorowe umożliwiające rozwiązywanie problemów miast w sposób zintegrowany.

BANK WIEDZY

- *OECD Regional Well-Being*
www.oecdregionalwellbeing.org
- *How's Life in Your Region?: Measuring Regional and Local Well-being for Policy Making*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264217416-en>
- *Investing Together: Working Effectively across Levels of Government*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264197022-en>

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z
OECD (2014), *Education at a Glance 2014:*
OECD Indicators, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

Wzrost znaczenia wykształcenia i umiejętności

Dostęp do edukacji się zwiększa, ale rośnie również znaczenie wykształcenia i umiejętności w naszym życiu, a wyższy poziom wykształcenia oznacza większe szanse zatrudnienia i uzyskiwania wyższych zarobków.

Dostęp do edukacji stale się zwiększa, w związku z czym odsetek osób dorosłych o wysokim poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania nadal rośnie. Pogłębiają się jednak podziały społeczno-ekonomiczne, ponieważ wykształcenie i umiejętności mają coraz większy wpływ na szanse życiowe jednostek.

Rynek pracy ceni wysoki poziom wykształcenia i umiejętności

Przjrzyjmy się sytuacji dotyczącej zatrudnienia. Odsetek zatrudnionych wśród osób dorosłych z wykształceniem wyższym wynosi średnio ponad 80 %, a wśród osób z wykształceniem niższym niż średnie II stopnia (tj. niższym niż ponadgimnazjalne) — niecałe 60 %. Wyższe wykształcenie nie stanowi jednak zabezpieczenia przed bezrobociem (w szczególności wśród młodych dorosłych). W krajach OECD w 2012 roku średnia stopa bezrobocia wśród osób dorosłych z wykształceniem wyższym osiągnęła poziom 5,0 % (wzrost z 3,3 % w 2008 roku), przy czym wśród osób w wieku 25–34 lat wyniosła 7,4 % (wzrost z 4,6 % w 2008 roku). Z kolei stopa bezrobocia wśród osób w wieku 25–34 lat bez wykształcenia na poziomie średnim II stopnia osiągnęła w 2012 roku poziom 19,8 % (a w wielu krajach jeszcze wyższy), podczas gdy w 2008 roku wyniosła 13,6 %. Dane te dodatkowo potwierdzają, że niedawny kryzys gospodarczy najbardziej dotknął osoby młode o niskim poziomie wykształcenia.

Brak umiejętności dodatkowo zwiększa ryzyko bezrobocia — nawet wśród osób o podobnym poziomie wykształcenia. Z przeprowadzonego w 24 krajach i regionach badania umiejętności osób dorosłych wynika na przykład, że w 2012 r.

bezrobociem było dotkniętych przeciętnie 5,8 % osób dorosłych bez wykształcenia średniego II stopnia, które wykazywały umiarkowany poziom umiejętności w zakresie czytania i pisania, ale już 8,0 % osób o podobnym poziomie wykształcenia, których umiejętności w zakresie czytania i pisania były na niskim poziomie. Analogiczne wyniki uzyskano wśród osób dorosłych z wykształceniem wyższym: bez pracy było 3,9 % osób o niższym poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania oraz 2,5 % osób o najwyższym poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania.

Dane dotyczące zarobków również wskazują na zwiększanie się dystansu między grupami osób lepiej i gorzej wykształconych. W państwach OECD zarobki osób z wykształceniem wyższym są średnio o około 70 % wyższe niż zarobki osób bez wykształcenia średniego II stopnia. Wpływ na zarobki mają również różnice w zakresie umiejętności, nawet wśród osób o jednakowym poziomie wykształcenia: jak wynika z badania umiejętności osób dorosłych, osoba dorosła z wykształceniem wyższym i najwyższym poziomem umiejętności w zakresie czytania i pisania ma przeciętnie o około 45 % wyższe zarobki niż osoba dorosła o zbliżonym wykształceniu i najniższym poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania.

W większości krajów międzypokoleniowe podwyższanie poziomu wykształcenia jest częstsze niż jego obniżanie

W związku z rozwojem systemów szkolnictwa w wielu krajach OECD (na poziomie średnim II stopnia, szkół policealnych oraz

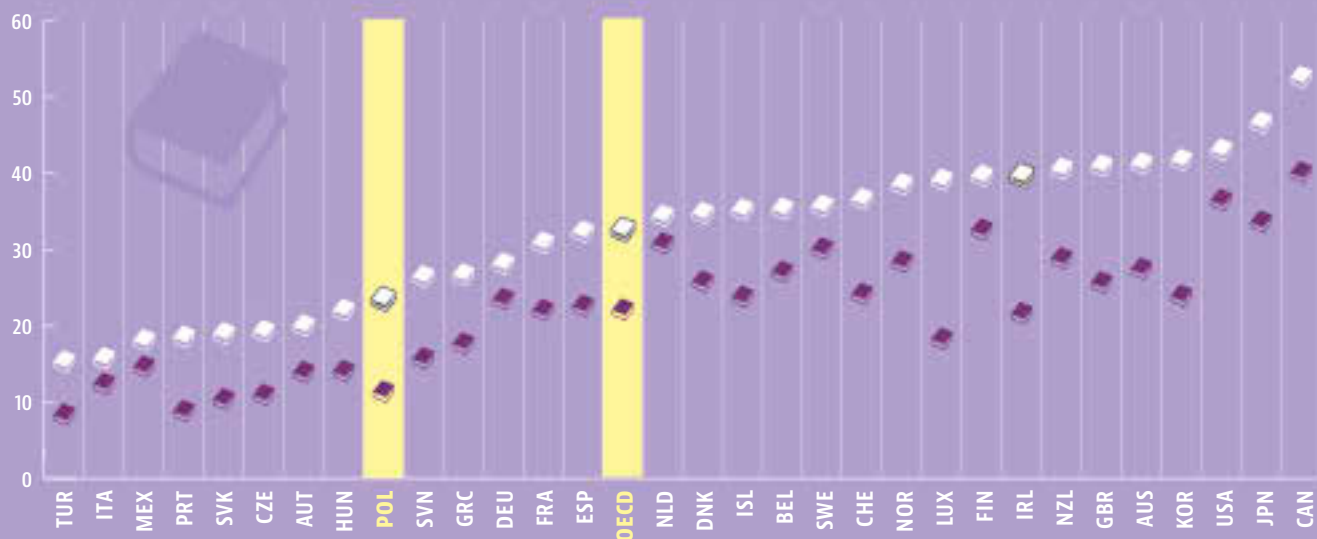
Szkolnictwo w skrócie: Wskaźniki OECD

Wybrane dane z raportu „Education at a glance, 2014”

Wiele dorosłych posiada wyższe wykształcenie

% osób w wieku 25-64 lat z wyższym wykształceniem, 2000-2012

2000 2012

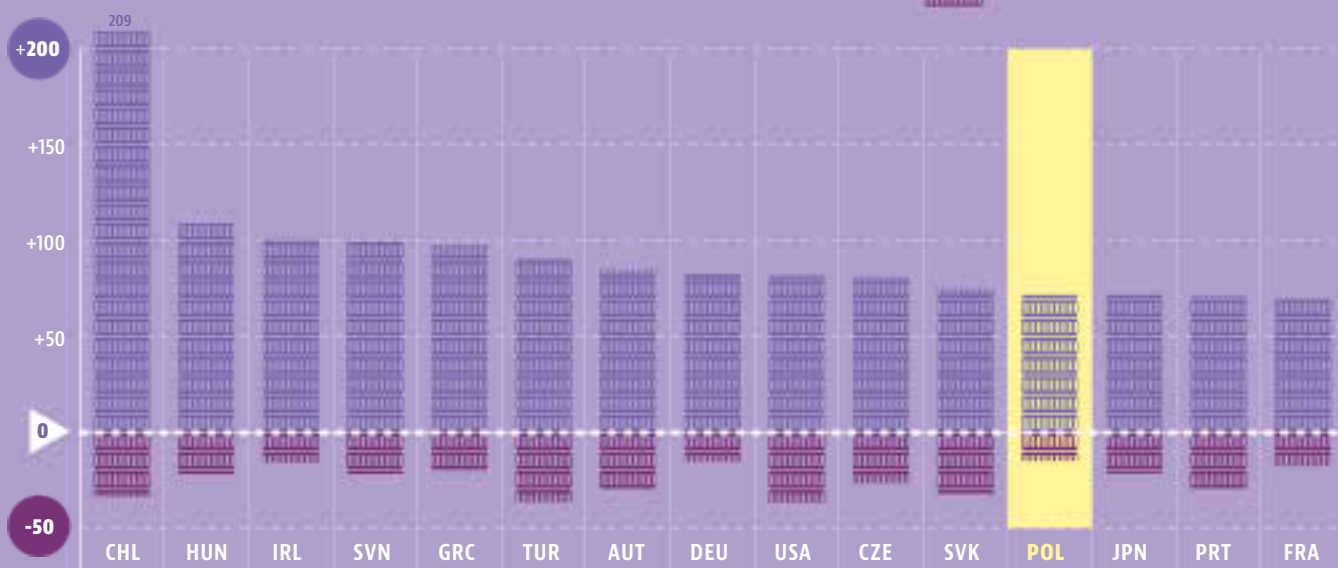
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933114951>

Względne zarobki według osiągnięć edukacyjnych

Zyski lub straty w porównaniu z wykształceniem średnim II stopnia

Osoby w wieku 25-64 lat uzyskujące dochody z tytułu zatrudnienia

Uniwersyteckie lub zaawansowane programy badawcze
Wykształcenie średnie II stopnia
Poniżej wykształcenia średniego II stopnia

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933116205>

Wskaźnik zatrudnienia według osiągnięć edukacyjnych

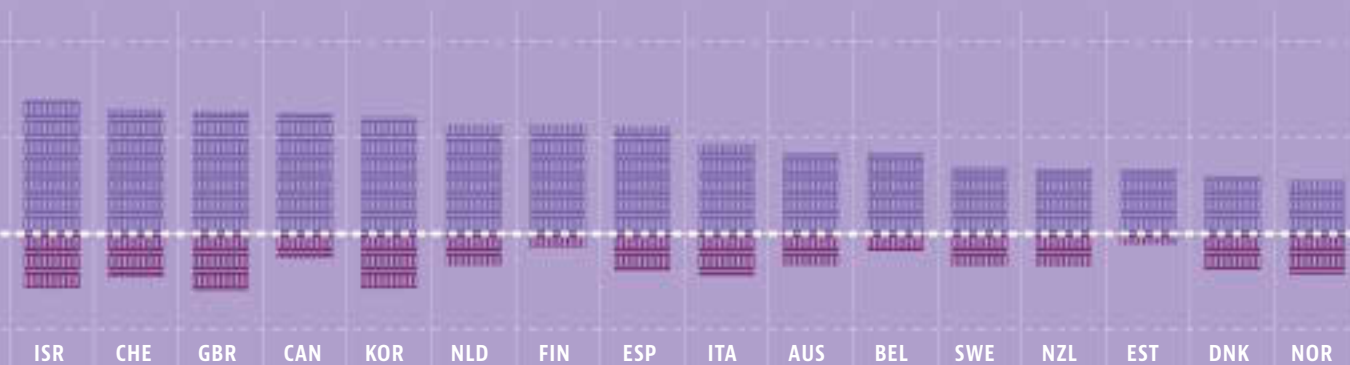
Zatrudnione osoby w wieku 25-64 lat, 2012

Kraje przedstawiono w porządku malejącym według wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 25-64 lat z wykształceniem wyższym

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933115958>

Kody ISO	AUS	Australia	CZE	Czechy	GRC	Grecja	KOR	Korea	NOR	Norwegia	ESP	Hiszpania
	AUT	Austria	DNK	Dania	HUN	Węgry	LVA	Łotwa	POL	Polska	SWE	Szwecja
	BEL	Belgia	EST	Estonia	ISL	Islandia	LUX	Luksemburg	PRT	Portugalia	CHE	Szwajcaria
	BRA	Brazylia	FIN	Finlandia	IRL	Irlandia	MEX	Meksyk	RUS	Federacja Rosyjska	TUR	Turcja
	CAN	Kanada	FRA	Francja	ITA	Włochy	NLD	Holandia	SVK	Słowacja	GBR	Wielka Brytania
	CHL	Chile	DEU	Niemcy	ISR	Izrael	NZL	Nowa Zelandia	SVN	Słowenia	USA	Stany Zjednoczone

Wzrost znaczenia wykształcenia i umiejętności

szkół wyższych) osoby w wieku 25–34 lat mają możliwość uzyskania wyższego poziomu wykształcenia niż ich rodzice. W krajach OECD uczestniczących w badaniu umiejętności osób dorosłych przeprowadzonym w 2012 roku (w ramach programu na rzecz międzynarodowej oceny kompetencji dorosłych OECD — Programme for the International Assessment of Adult Competencies, PIAAC), średnio 32 % osób młodych uzyskało wykształcenie na poziomie wyższym od wykształcenia ich rodziców i tylko 16 % osób nie dorównało poziomem wykształcenia swoim rodzicom. We wszystkich krajach oprócz Estonii, Niemiec, Norwegii i Szwecji międzypokoleniowe podwyższanie poziomu wykształcenia jest częstsze niż jego obniżanie. Podniesienie poziomu wykształcenia było szczególnie wyraźne w Federacji Rosyjskiej, we Francji, w Hiszpanii, Irlandii, Korei i we Włoszech; różnica między podwyższaniem a obniżaniem poziomu wykształcenia wynosi w tych krajach co najmniej 30 punktów procentowych.

Inne wnioski

Niemal 40 % osób w wieku 25–34 lat ma obecnie **wykształcenie wyższe** — to o 15 punktów procentowych więcej niż wśród osób w wieku 55–64 lat.

Odsetek dorosłych o najwyższym poziomie **umiejętności w zakresie czytania i pisanie** jest średnio o 10 punktów procentowych wyższy w grupie osób młodszych niż w grupie osób starszych.

W większości krajów OECD dzieci rozpoczynają obecnie edukację na ogół dużo wcześniej niż po ukończeniu 5. roku życia. **Na zajęcia przedszkolne i do szkół podstawowych** w krajach OECD zapisywanych jest ponad trzy czwarte czterolatków (84 %), a w krajach OECD należących do Unii Europejskiej dotyczy to 89 % czterolatków.

Mniej więcej 72 % uczniów rozpoczynających **edukację na poziomie średnim II stopnia** kończy program nauki w zakładanym terminie. W przypadku zapewnienia uczniom dwóch dodatkowych lat na ukończenie nauki na poziomie średnim II stopnia w krajach OECD średnio 87 % z nich pomyślnie kończy naukę dwa lata po przewidzianym terminie ukończenia.

Średnio w krajach OECD w 2012 roku kształciło się 49 % osób w wieku 15–29 lat. Z pozostałych 51 % osób z tej grupy wiekowej pracowało 36%, bez pracy pozostawało 7%, a 8 % było poza rynkiem pracy.

Szkoły wyższe i, w mniejszym stopniu, placówki przedszkolne pozyskują największy odsetek środków ze źródeł prywatnych: odpowiednio 31 % i 19 %. W latach 2000–2011 **wydatki publiczne** na instytucje edukacyjne wszystkich szczebli wzrosły we wszystkich krajach (z wyjątkiem Włoch), dla których dostępne są porównywalne dane. Jednak w związku z tym, że więcej gospodarstw domowych uczestniczy w kosztach edukacji, w ponad trzech czwartych krajów udział środków **z sektora prywatnego** wzrósł jeszcze bardziej.

Wprawdzie w latach 2005–2011 udział **wydatków publicznych** na szkolnictwo zmniejszył się w dwóch trzecich krajów, ale w krótszym okresie (2008–2011) — w szczycie kryzysu gospodarczego — wydatki publiczne na szkolnictwo rosły

szybciej (lub małały wolniej) niż wydatki publiczne na wszystkie inne usługi w 16 z 31 krajów, dla których dostępne są dane.

Dyplom magisterski jest wymagany od nauczycieli **nauczania** przedszkolnego tylko w czterech z 35 krajów, dla których dostępne są dane, natomiast w szkołach średnich II stopnia od nauczycieli wykładających przedmioty ogólne dyplom taki jest wymagany w 22 z 36 krajów, dla których dostępne są dane.

Rozwój zawodowy jest obowiązkiem **nauczycieli** na wszystkich szczeblach szkolnictwa w przypadku mniej więcej trzech czwartych państw OECD oraz krajów partnerskich, dla których dostępne są dane. Rozwój zawodowy obowiązuje wszystkich nauczycieli na poziomie średnim I stopnia (gimnazjalnym) w 17 krajach i jest warunkiem awansu lub podwyżki w 8 krajach, natomiast w 6 krajach nie jest wymagany.

W 2012 roku ponad 4,5 mln studentów rozpoczęło studia wyższe poza krajem, którego są obywatelami. Australia, Austria, Luksemburg, Nowa Zelandia, Szwajcaria i Wielka Brytania mają najwyższy odsetek **studentów zagranicznych** wśród ogólnej liczby przyjętych na studia.

BANK WIEDZY

- *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>
- *Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264204256-en>
- *Trends Shaping Education 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/trends_edu-2013-en

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z
OECD (2014), *Green Growth Indicators 2014*,
OECD Green Growth Studies,
OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264202030-en>

Pomiar postępów w zakresie zielonego wzrostu

Wskaźniki OECD w zakresie zielonego wzrostu pomagają rządowi opracowywać polityki wspierające wzrost i rozwój gospodarczy, przy jednoczesnym zapewnieniu, że zasoby naturalne pozostaną źródłem zasobów i usług biosystemowych, od których zależy nasza jakość życia. Wskutek globalnego kryzysu gospodarczo-finansowego niektóre presje na środowisko uległy osłabieniu. Istnieje jednak ryzyko, że wraz z powrotem na ścieżkę wzrostu presje te będą się nasilały i szybko przekroczą poziomy sprzed kryzysu.

Wskaźniki OECD w zakresie zielonego wzrostu skupiają się wokół czterech głównych celów: ukształtowania gospodarki niskoemisyjnej i efektywnej pod względem wykorzystania zasobów, zachowania puli zasobów naturalnych, poprawy jakości życia ludzi oraz wdrożenia odpowiednich zasad polityki i wykorzystania możliwości gospodarczych, jakie niesie ze sobą zielony wzrost gospodarczy. Informacje o najważniejszych elementach zielonego wzrostu gospodarczego są w wyważony sposób przedstawiane przez **sześć zasadniczych wskaźników**: wydajność emisyjną i surowcową, wydajność wieloczynnikową skorygowaną o czynniki środowiskowe, wskaźnik zasobów naturalnych, zmiany w sposobie użytkowania i pokryciu gruntów oraz narażenie ludności na zanieczyszczenie powietrza.

Wskutek globalnego kryzysu gospodarczo-finansowego niektóre presje na środowisko uległy osłabieniu. Wraz z powrotem na ścieżkę wzrostu presje te będą się jednak nasilały i szybko przekroczą poziomy sprzed recesji, jeśli rządy nie zintensyfikują odpowiednich działań. Potrzebne są bardziej zdecydowane, zrównoważone działania na rzecz efektywnego wykorzystywania energii i zasobów naturalnych z myślą o przeciwdziałaniu procesom degradacji środowiska, utrzymaniu puli zasobów naturalnych w gospodarce i poprawie jakości życia ludzi. Wymaga to wspólnych działań ministerstw finansów, gospodarki, przemysłu, rolnictwa i innych, których polityka wywiera wpływ na środowisko i które mogą promować zielony wzrost gospodarczy. Kluczowe znaczenie będzie miało budowanie kapitału ludzkiego przez edukację i rozwijanie umiejętności.

Czy zwiększamy efektywność wykorzystania zasobów naturalnych i usług związanych ze środowiskiem?

W ciągu ostatnich 20 lat wydajność środowiskowa gospodarek krajów OECD pod względem **poziomu emisji oraz zużycia**

energii i surowców wzrosła, ale między poszczególnymi krajami i sektorami istnieją duże różnice. Emisja dwutlenku węgla i zużycie paliw kopalnych uniezależniły się od wzrostu gospodarczego; w działaniach na rzecz dywersyfikacji i obniżenia emisyjności źródeł energii coraz większą rolę odgrywa energia odnawialna. Kraje OECD wytwarzają obecnie wyższą wartość ekonomiczną w przeliczeniu na jednostkę zużytych zasobów materialnych niż w roku 1990; wysiłki na rzecz powtórnego wykorzystania odpadów również zaczynają przynosić rezultaty. Poprawia się także wykorzystanie substancji biogennych w rolnictwie: nadwyżki w stosunku do produkcji maleją.

Przemiany te są efektem oddziaływania kilku czynników: działań politycznych, spowolnienia gospodarczego wywołanego kryzysem, rozwoju sektora usług, przenoszenia za granicę produkcji pochłaniającej dużo zasobów i generującej silne zanieczyszczenie oraz rosnącej wymiany handlowej.

W wielu obszarach wzrost wydajności jest niewielki a obciążenia dla środowiska utrzymują się na wysokim poziomie: emisja dwutlenku węgla wciąż rośnie, paliwa kopalne nadal są dominującym źródłem energii (niekiedy przy wsparciu ze strony rządu), zużycie zasobów materialnych w celu wspierania rozwoju gospodarczego pozostaje na wysokim poziomie a wiele cennych surowców niezmiennie podlega utylizacji w charakterze odpadów.

Czy zachowujemy pulę zasobów naturalnych naszych gospodarek?

Dostępne informacje na temat zasobów naturalnych poszczególnych krajów są niepełne i różnią się pod względem jakości. W kategoriach ilościowych nastąpił postęp w zakresie zarządzania odnawialnymi zasobami naturalnymi. Globalna produkcja **ryb** z połowów morskich ustabilizowała się, komercyjne wykorzystanie **zasobów leśnych** charakteryzuje się równowagą, a pobór odnawialnych **zasobów wody pitnej** nie zwiększa się mimo wzrostu zapotrzebowania.

Wskaźniki OECD w zakresie zielonego wzrostu

Wybrane dane

Zanieczyszczenie powietrza na obszarach miejskich

Średnia indywidualna ekspozycja na małe cząstki (PM10), $\mu\text{g}/\text{m}^3$

1990 2010 Wartość progowa WHO ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ średnia roczna)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925654>

Udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej

% odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej
1990 2011

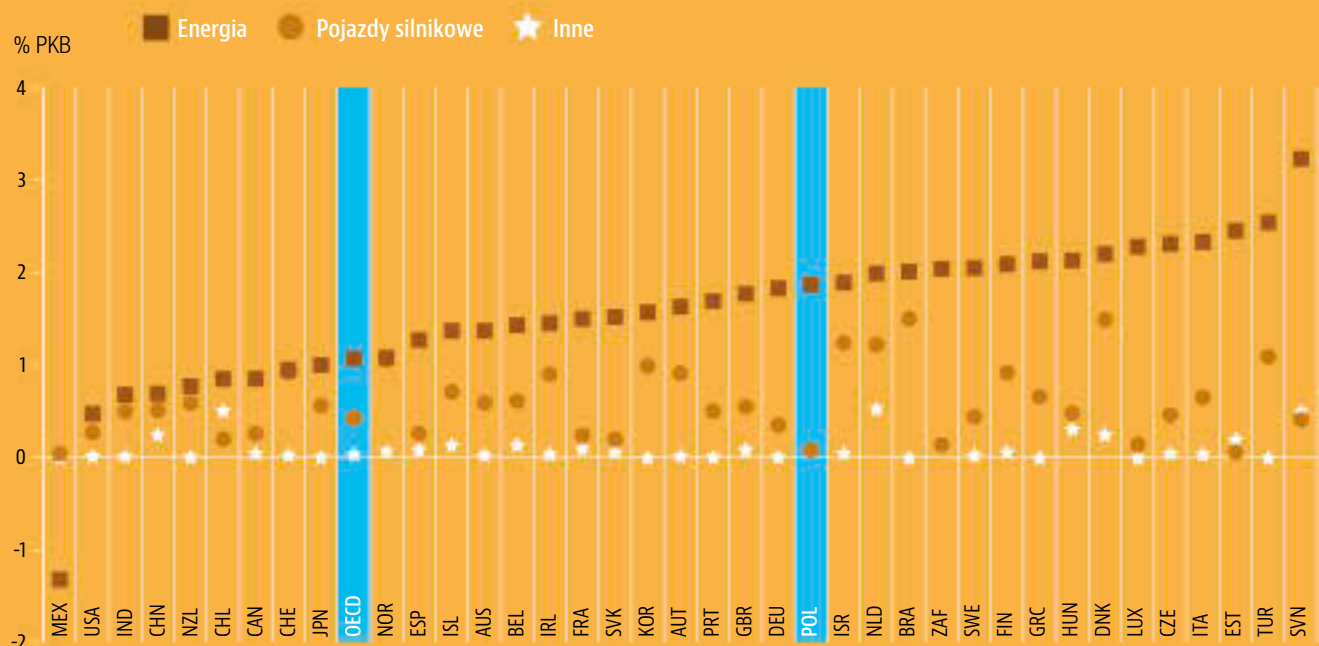

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925255>

Nadal wiele krajów w ograniczonym zakresie stosuje podatki na ochronę środowiska

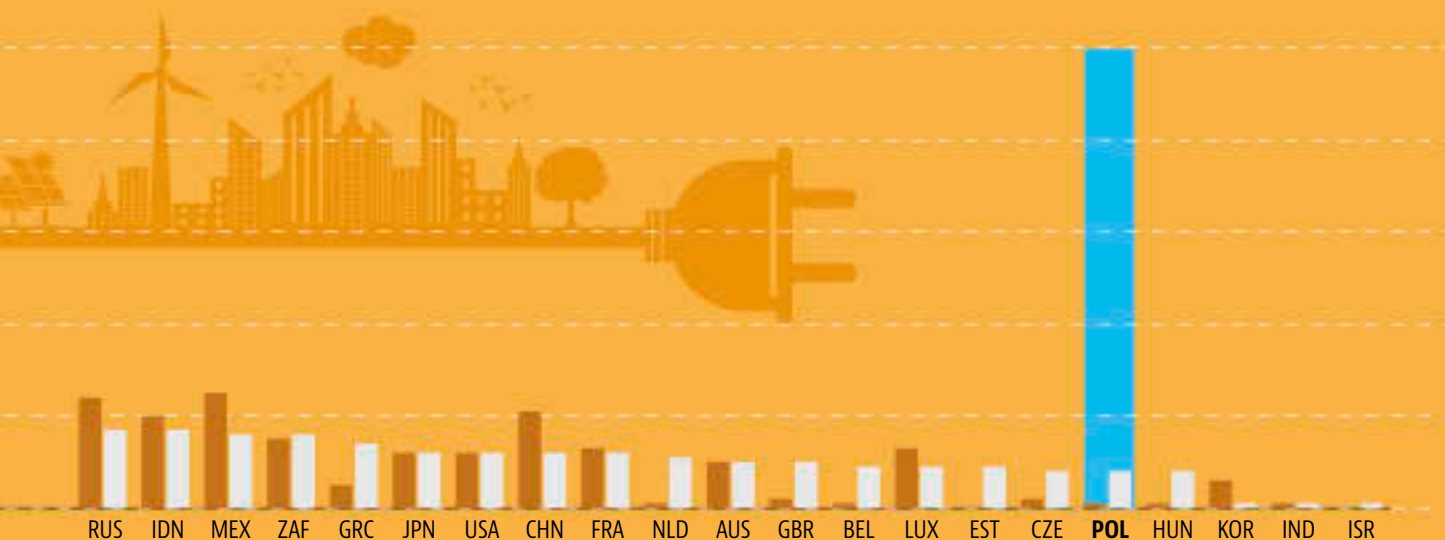
Przychody z podatków związanych z ochroną środowiska jako % PKB, 2012

Sortowanie od najniższej do najwyższej wartości dla energii

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925825>

KODY ISO	AUS Australia	DNK Dania	IND Indie	MEX Meksyk	SVK Słowacja
	AUT Austria	EST Estonia	IDN Indonezja	NLD Holandia	SVN Słowenia
	BEL Belgia	FIN Finlandia	IRL Irlandia	NZL Nowa Zelandia	ESP Hiszpania
	BRA Brazylia	FRA Francja	ISR Izrael	NOR Norwegia	SWE Szwecja
	CAN Kanada	DEU Niemcy	ITA Włochy	POL Polska	CHE Szwajcaria
	CHL Chile	GRC Grecja	JPN Japonia	PRT Portugalia	TUR Turcja
	CHN Chiny	HUN Węgry	KOR Korea	RUS Federacja Rosyjska	GBR Wielka Brytania
	CZE Czechy	ISL Islandia	LUX Luksemburg	ZAF RPA	USA Stany Zjednoczone

Pomiar postępów w zakresie zielonego wzrostu

Mimo to ogólna eksploatacja zasobów naturalnych nadal jest silna; utrzymują się także ważne problemy dotyczące jakości zasobów naturalnych, zapewnianych przez nie usług ekosystemowych i zintegrowanego zarządzania tymi zasobami. Kurczą się obszary o wysokiej bioróżnorodności i wiele ekosystemów ulega degradacji. Zagrożenia dla **bioróżnorodności** dotyczą zwłaszcza krajów o dużej gęstości zaludnienia oraz obszarów, na których zmiany sposobu użytkowania gruntów i rozwój infrastruktury prowadzą do wzmożonej fragmentacji siedlisk przyrodniczych.

Liczne **gatunki roślin i zwierząt** są zagrożone, jedna trzecia światowych zasobów ryb jest nadmiernie eksploatowana a wielu **obszaram leśnym** zagraża degradacja, fragmentacja i przekształcenie w inny rodzaj gruntów. Zasoby wodne nadal są silnie eksploatowane — w niektórych wypadkach lokalne niedobory wody mogą ograniczać działalność gospodarczą.

Czy poprawa stanu środowiska przynosi ludziom korzyści?

Większość ludności krajów OECD odczuwa poprawę warunków sanitarnych — prawie 80 % ludzi korzysta z sieci publicznych oczyszczalni ścieków. Maleje narażenie ludności na zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem siarki i cząstkami stałymi. Jednocześnie ozon troposferyczny, tlenki azotu i pył drobnocząsteczkowy wciąż wywierają niekorzystny wpływ na zdrowie populacji. Z szacunków dotyczących kosztów zanieczyszczenia powietrza w krajach OECD wynika, że dalsze ograniczanie zanieczyszczeń może przynieść istotne korzyści. Wciąż aktualne są problemy związane z modernizacją starzejących się sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz dostępem do wydajnego oczyszczania ścieków w niewielkich lub odosobnionych osadach.

Czy bardziej zielony wzrost gospodarczy sprzyja nowym możliwościom gospodarczym?

Poszczególne kraje intensyfikują działania na rzecz wdrażania polityki zielonego wzrostu gospodarczego, wspierając nowe technologie i innowacje oraz korzystając z instrumentów ekonomicznych. Wciąż jest jednak niewiele porównywalnych informacji na temat możliwości gospodarczych (w znaczeniu miejsc pracy i konkurencyjności) generowanych przez polityki zielonego wzrostu gospodarczego. Dynamiczne aspekty zielonego wzrostu gospodarczego są trudne do uchwycenia w sensie statystycznym; wiele wskaźników skupia się na „ekologicznych działaniach”, a nie na monitorowaniu procesu „zielonej transformacji” gospodarki i globalnych łańcuchów dostaw.

Coraz większy (choć nadal skromny) udział w gospodarce mają sektory produkcji towarów i **usług ekologicznych**. Rosną **wydatki publiczne** na cele badawczo-rozwojowe związane ze środowiskiem i efektywnością energetyczną, podobnie jak odsetek „zielonych” **patentów**. Upowszechnia się wprowadzanie **podatków na ochronę środowiska**, ale w porównaniu z opodatkowaniem pracy ich zakres wciąż jest ograniczony. Zmalała część wsparcia dla rolników powodująca wywieranie największej presji na środowisko, wzrosła natomiast część powiązana z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Międzynarodowe przepływy finansowe promujące bardziej zielony wzrost gospodarczy ulegają przemianom. **Rynki uprawnień do emisji dwutlenku węgla** skurczyły się z powodu kryzysu finansowego i zmniejszenia produkcji przemysłowej, pojawiły się natomiast nowe szanse w sektorze czystej energii, w którym napływ **inwestycji** międzynarodowych przewyższa inwestycje w technologię paliw kopalnych. Nowe możliwości wiążą się także z emisją „zielonych” **obligacji** przez instytucje finansowe oraz ułatwianiem przez **agencje udzielające kredytów eksportowych** dokonywania prywatnych inwestycji w projekty poddawane ocenie wpływu na środowisko. **Pomoc rozwojowa** na cele środowiskowe nadal rośnie, a pomoc dotycząca energii odnawialnej przewyższyła pomoc na zasoby nieodnawialne.

Wiele przemian wciąż ma jednak charakter poboczny, a działaniom politycznym często brakuje spójności, co utrudnia wejście na drogę zielonego wzrostu gospodarczego. Produkcja i wykorzystanie **paliw kopalnych** nadal są **wspierane** na różne sposoby. Przemianę w kierunku gospodarki niskoemisyjnej utrudniają także rozbieżności stawek **opodatkowania energii**, niskie opodatkowanie paliw o istotnym wpływie na środowisko oraz zwolnienia dotyczące paliw wykorzystywanych w niektórych sektorach. Reformy w tych obszarach stwarzają istotne możliwości uzyskania większych krajowych wpływów podatkowych, a jednocześnie realizacji celów środowiskowych niższym kosztem.

BANK WIEDZY

- *Towards Green Growth in Southeast Asia*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264224100-en>
- *Policy Instruments to Support Green Growth in Agriculture*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203525-en>
- *OECD Environmental Performance Reviews*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/199000090>

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z OECD/FAO (2014), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2014-2023*, OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2014-en

Przegląd rolniczy - wyżywić świat

Przez najbliższe 10 lat rolnicy i rybacy z całego świata będą w stanie zaspokajać popyt na żywność. Rosnące dochody, urbanizacja i nowe nawyki żywieniowe przyspieszą przejście na dietę bogatszą w białko, tłuszcze i cukier. Ceny będą rosnąć, ale nie przekroczą historycznych maksimów. Indie, cechujące się dominacją wegetarianizmu, rozległymi obszarami uprawnymi i powolną urbanizacją, stoją w obliczu wyjątkowych możliwości i wyzwań. W tym kontekście produkcja i konsumpcja żywności na osobę będzie tam prawdopodobnie nadal rosnąć.

Międzynarodowe ceny głównych upraw, po osiągnięciu najwyższych poziomów w historii, obecnie zdecydowanie spadły, w dużej mierze w reakcji na bardzo wysokie plony w sezonie 2013/14. Z kolei ceny mięsa i nabiału biją historyczne rekordy ze względu na niższą od oczekiwań podaż w 2013 r. Z powodu znacznej podaży następuje także dalszy spadek światowych cen etanolu i biodiesla po osiągnięciu szczytowych poziomów w 2011 r.

Oczekuje się, że **popyt na produkty rolne** utrzyma się, choć będzie rósł wolniej niż w poprzednim dziesięcioleciu. Podstawą diety pozostają zboża, ale rosnące przychody, urbanizacja i zmiany nawyków żywieniowych przyczyniają się do zwiększenia spożycia białka, tłuszczów i cukru.

Według prognoz w następnej dekadzie **produkcja zwierzęca i produkcja biopaliw** będą rosły szybciej niż **produkcja roślinna**. Ta zmieniająca się struktura globalnej produkcji rolnej powoduje zwiększenie udziału zbóż gruboziarnistych i roślin oleistych, aby zaspokoić zapotrzebowanie na żywność, pasze i biopaliwa, kosztem podstawowych roślin uprawnych, takich jak pszenica i ryż. Zdecydowana większość dodatkowej produkcji będzie pochodzić z regionów o najmniejszym wpływie czynników ograniczających, takich jak dostępność gruntów i wody oraz regulacje polityczne.

Szacuje się, że **ceny produktów rolnych** będą spadać jeszcze przez rok lub dwa lata, po czym ustabilizują się na poziomach wyższych niż

przed 2008 r., ale zdecydowanie poniżej ostatnich szczytów. Według prognoz ceny mięsa, nabiału i ryb wzrosną. Oczekuje się jednak realnego spadku cen zarówno produktów rolnych, jak i produktów zwierzęcych w średnim okresie. Spodziewane wartości wskaźników wielkości zapasów zbóż w stosunku do potrzeb wyraźnie wzrosły, co powinno złagodzić obawy o wahania cen.

Światowa produkcja rybną będzie zależeć głównie od postępów w dziedzinie akwakultury w krajach rozwijających się. Utrzymujące się wysokie koszty w kontekście stabilnego popytu sprawią, że ceny ryb będą się utrzymywać znacznie powyżej historycznych średnich, hamując wzrost konsumpcji w nadchodzącym dziesięcioleciu. Za wzrost produkcji będą odpowiadać głównie kraje rozwijające się w Azji i Ameryce Łacińskiej.

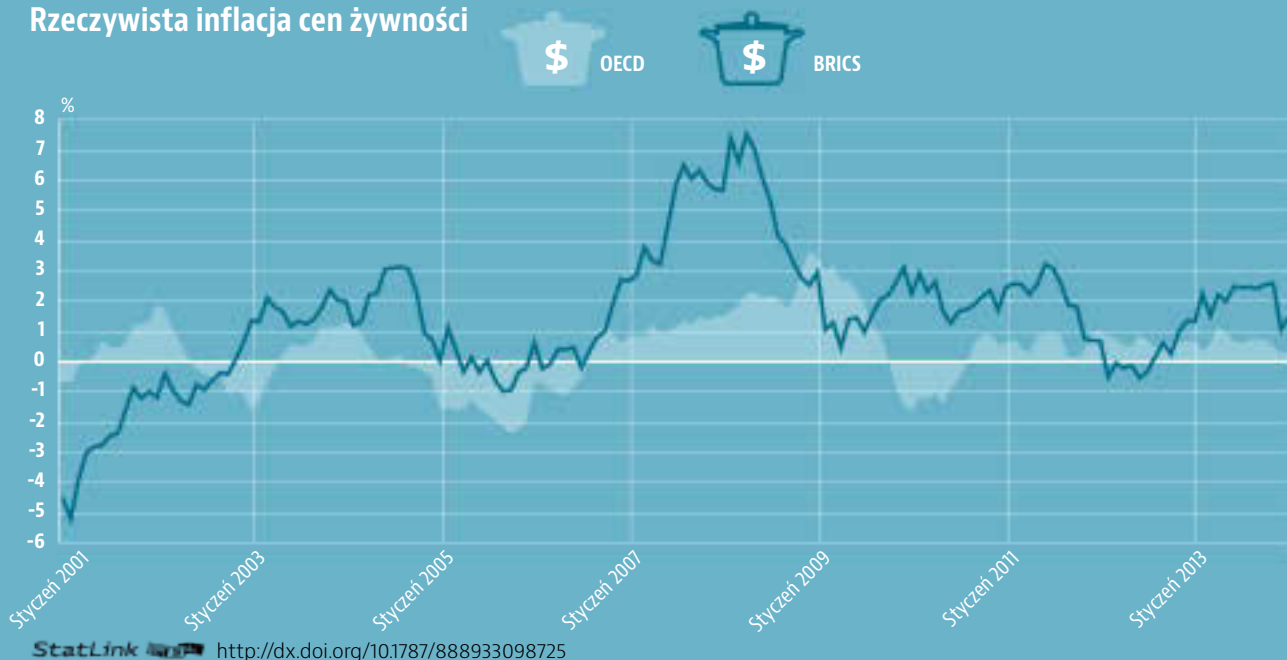
Handel nadal rośnie, chociaż wolniej niż w ubiegłej dekadzie. Region Ameryki Północnej i Południowej wzmocni swoją pozycję głównego eksportera zarówno pod względem wartości, jak i wielkości, natomiast Afryka i Azja zwiększą import netto w celu zaspokojenia rosnącego popytu wewnętrznego.

Wskutek **niedawnych reform politycznych na rynku rolnym oraz rybnym** podstawy popytu i podaży będą w większym stopniu odpowiadać na sygnały rynkowe, jednak w obu wypadkach istotny pozostanie wpływ takich działań politycznych, jak wsparcie producentów, utrzymywanie zapasów publicznych i regulacje dotyczące biopaliw. Planowane są dalsze zmiany w zakresie polityki.

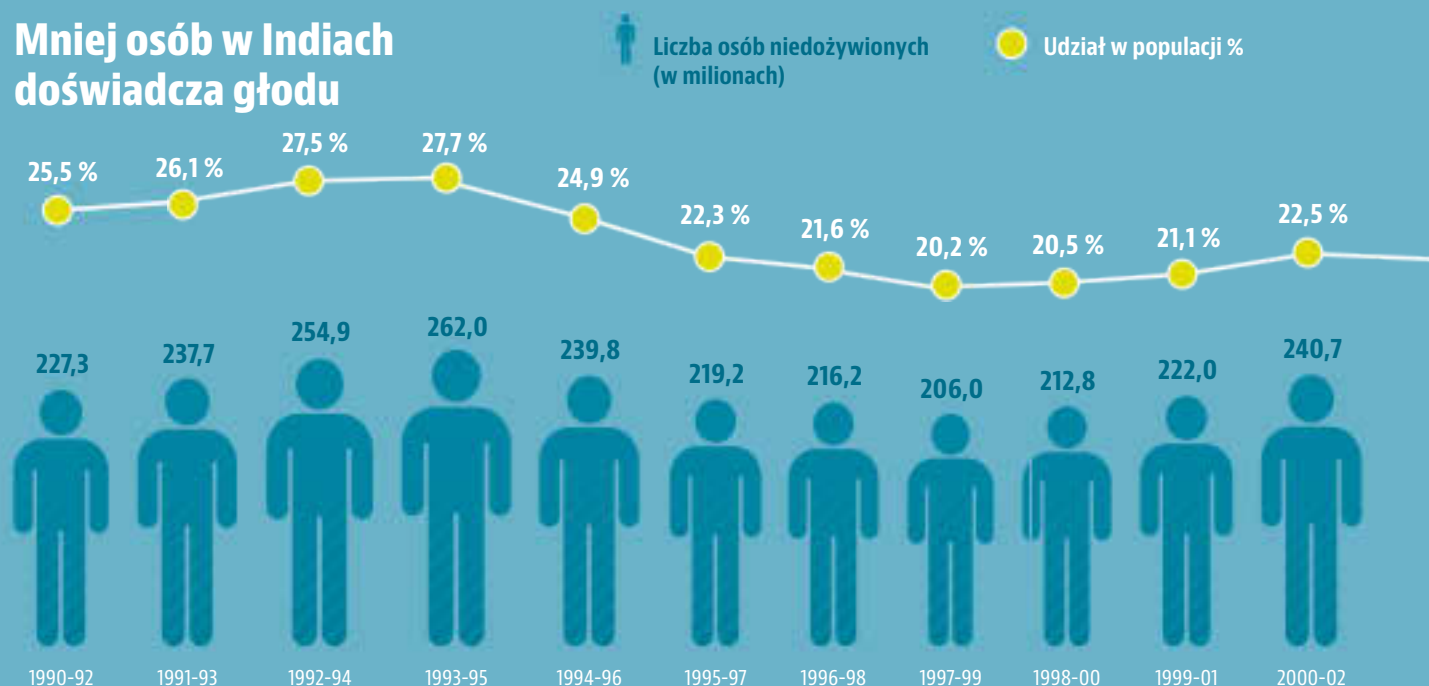
Przegląd rolniczy OECD

Wybrane dane

Ceny żywności są mniej stabilne w krajach rozwijających się
Rzeczywista inflacja cen żywności

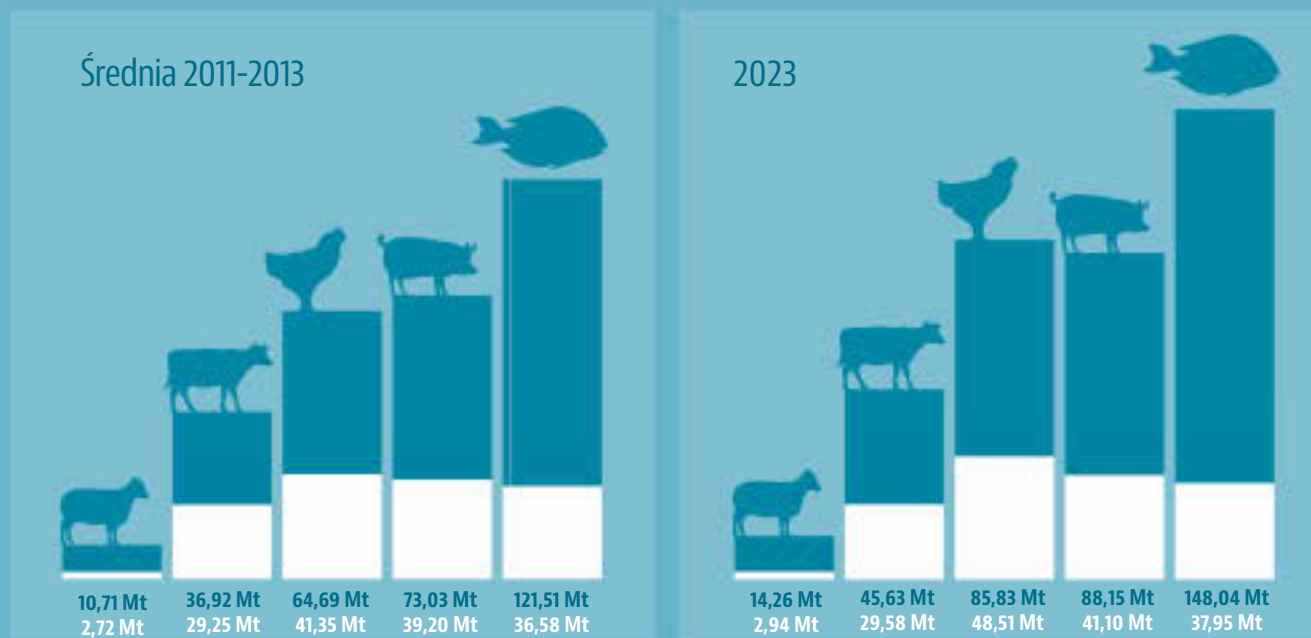
Mniej osób w Indiach doświadcza głodu

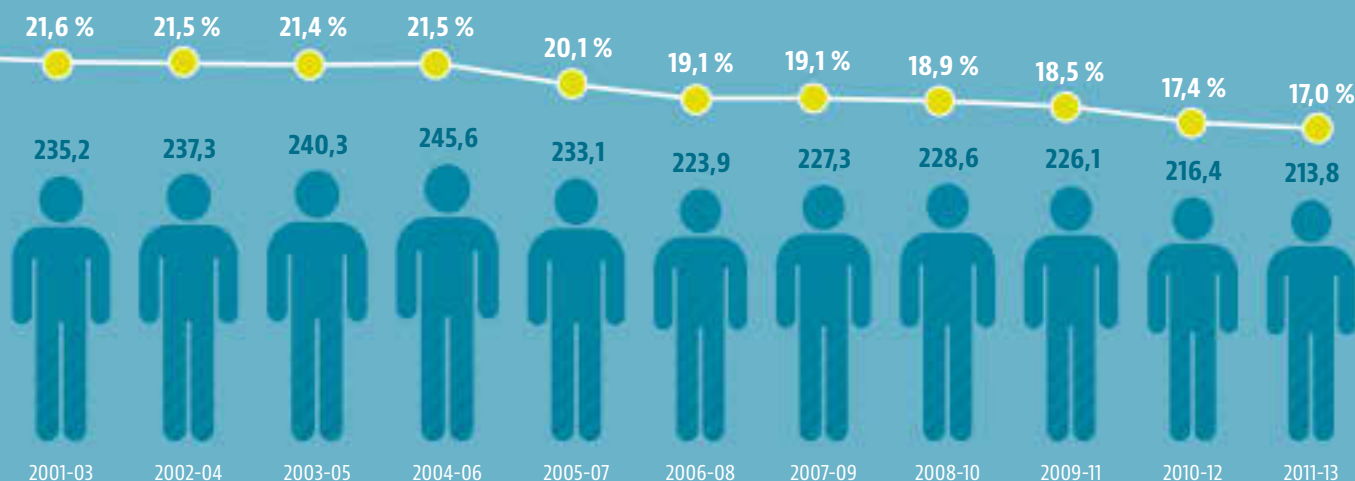
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933099067>

Spożycie mięsa i ryb jest wyższe w krajach rozwijających się

● Kraje rozwinięte ● Kraje rozwijające się Mt = miliony ton

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098763>

Grafiki zostały zaadaptowane z: OECD/FAO (07/2014), OECD-FAO Agricultural Outlook 2014-2023, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2014-en.

Przegląd rolniczy — wyżywić świat

W ubiegłym roku uzgodniono amerykańską ustawę o rolnictwie (Agricultural Act) z 2014 r. i reformę wspólnej polityki rolnej w Unii Europejskiej z 2013 r., jednak ich postanowienia nie zostały uwzględnione w bieżących prognozach, ponieważ nie sfinalizowano jeszcze szczegółów wdrożenia.

Najważniejsze informacje dotyczące globalnego rynku towarów do 2023 r.

Zboża: Światowe ceny podstawowych zbóż spadną na początku omawianego okresu, co przyczyni się do ożywienia globalnego handlu. Zapasy powinny wzrosnąć, a azjatyckie zapasy ryżu osiągną rekordowe poziomy.

Rośliny oleiste: Światowy odsetek gruntów przeznaczonych pod uprawę roślin oleistych nadal rośnie, chociaż wolniej, ponieważ utrzymujący się popyt na oleje roślinne przyczynia się do wzrostu cen.

Cukier: Po spadku pod koniec 2013 r. międzynarodowe ceny cukru ponownie wzrosną ze względu na duży globalny popyt. Na eksport z Brazylii, która jest głównym światowym eksporterem cukru, oddziaływał będzie rynek etanolu.

Mięso: Do wysokich cen mięsa przyczynia się stabilny popyt na import w Azji oraz odbudowa stad w Ameryce Północnej, w wyniku czego ceny wołowiny osiągną rekordowe poziomy. W omawianym okresie drób wyprzedzi wieprzowinę jako najczęściej spożywany produkt mięsny.

Nabiał: Z uwagi na stały wzrost wydajności w krajach będących największymi producentami nabiału oraz ożywienie wzrostu w Chinach ceny lekko spadną w porównaniu z obecnymi wysokimi poziomami. Indie wyprzedzą Unię Europejską, stając się największym producentem mleka na świecie, i w analizowanym okresie zapewnią sobie status ważnego eksportera odtłuszczonego mleka w proszku.

Rybołówstwo: Wzrost produkcji w sektorze akwakultury będzie koncentrował się w Azji. Akwakultura pozostaje jednym z najszybciej rozwijających się sektorów spożywczych; w 2014 r. spożycie ryb hodowlanych przewyższało konsumpcję z połowów.

Biopaliwa: Oczekuje się, że poziomy konsumpcji i produkcji biopaliw wzrosną o ponad 50 %, głównie dzięki produkcji etanolu i biodiesla z roślin zawierających cukier. Ceny etanolu rosną analogicznie do cen ropy naftowej, natomiast zmiany cen biodiesla odzwierciedlają raczej wahania cen oleju roślinnego.

Bawełna: Spodziewane uwolnienie nagromadzonych zapasów globalnych spowoduje wzrost konsumpcji dzięki obniżce cen; do roku 2023 ceny ponownie wzrosną.

Główny temat: Indie

Obecne wydanie Przeglądu skupia się na Indiach, drugim pod względem liczby ludności kraju na świecie, o największej liczbie rolników. Jednocześnie jest to kraj o największej liczbie mieszkańców zagrożonych niedoborami żywności. W Przeglądzie przedstawiono **stosunkowo optymistyczny scenariusz dla Indii**, ponieważ według prognoz produkcja i spożycie żywności będą tam systematycznie rosły, przede wszystkim w sektorach o wyższej wartości dodanej.

Nowa ustawa o narodowym bezpieczeństwie żywnościowym (National Food Security Act) jest najszerzej zakrojonym programem dotyczącym prawa do żywności tego typu, zakładającym przekazanie ponad 800 mln mieszkańców przydziałów dotowanych zbóż (w cenie o około 90 % niższej od detalicznej). Wdrożenie tej inicjatywy będzie wielkim wyzwaniem.

Dotacje promujące szersze korzystanie z nawozów, pestycydów, nasion, wody, elektryczności i kredytów, a także rynkowe ceny wsparcia przyczyniły się do dynamicznych wzrostów produkcji rolnej w ubiegłym dziesięcioleciu. Programy te nadal wspierają wzrost produkcji, umożliwiając istotne zwiększenie dostaw na mieszkańca w Indiach, chociaż rosnąca eksploatacja zasobów spowoduje spadek bezwzględnych wskaźników wzrostu w następnej dekadzie.

W Indiach nadal dominować będzie wegetarianizm, ale dieta mieszkańców ulegnie zróżnicowaniu. Oczekuje się, że konsumpcja zbóż będzie rosła, ale większe spożycie mleka i nabiału, roślin strączkowych, owoców i warzyw przyczyni się do wzrostu spożycia składników odżywczych. Ważne i coraz istotniejsze źródło białka stanowią będą także ryby, a spożycie mięsa zdecydowanie wzrośnie, chociaż nadal będzie należeć do najniższych na świecie.

Podstawowa niepewność wiąże się ze wskaźnikami makroekonomicznymi Indii, trwałością wzrostu plonów oraz możliwością realizacji programów rządowych.

Uwaga na temat założeń makroekonomicznych

W niniejszym Przeglądzie przyjęto, że średni wzrost PKB w krajach OECD wyniesie 2,2 % rocznie. Prognozy gospodarcze dla wielu gospodarek wschodzących są korzystne, ale w porównaniu z ubiegłą dekadą zostały nieco obniżone. Większość gospodarek afrykańskich charakteryzuje się silnym wzrostem. Silniejszy dolar amerykański wpłynie na konkurencyjność wielu krajów. Przewiduje się, że do 2023 r. ceny ropy naftowej osiągną poziom 147 USD za baryłkę.

BANK WIEDZY

- *OECD Compendium of Agri-environmental Indicators*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264186217-en>
- *Climate Change, Water and Agriculture: Towards Resilient Systems*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264209138-en>
- *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2014: OECD Countries*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_pol-2014-en

KĄCIK INFORMACYJNY

Tekst i grafika zostały zaadaptowane z OECD (2014), *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

Wydajność — kolejne wyzwanie

Szybkemu wzrostowi gospodarek wschodzących grozi spowolnienie z powodu braku działań na rzecz zwiększania wydajności

Wiele krajów o średnim poziomie dochodów nie zmierza w kierunku zrównania z poziomem dochodów na mieszkańca w obszarze OECD: Wskutek silnego wzrostu obserwowanego przez większą część ubiegłego dziesięciolecia udział krajów rozwijających się w światowej gospodarce zdecydowanie się zwiększył. Czy ten proces „przesuwania się bogactwa” doprowadzi ostatecznie do zrównania dochodów na mieszkańca w tych krajach ze średnimi dochodami w obszarze OECD? Po długim okresie imponującego wzrostu tempo rozwoju w niektórych gospodarkach o średnim poziomie dochodów zaczęło zwalniać. Przy bieżącym tempie wzrostu kilka krajów o średnim poziomie dochodów do 2050 r. nie zdoła zrównać się pod względem średnich dochodów na mieszkańca z obszarem OECD. Problem ten jest pogłębiany przez spowolnienie w Chinach, których szybki rozwój przynosił dotychczas korzyści ich sąsiadom i dostawcom, zwłaszcza eksporterom surowców naturalnych.

Kluczem jest wzrost wydajności: W procesie wzrostu poziomu dochodów w gospodarce wzrost wydajności wynika z przesuwania się siły roboczej z sektorów o niższej wydajności do tych o wyższej wydajności. Zjawisko to może nadal odgrywać istotną rolę nawet w krajach o średnich dochodach, na przykład w Indiach i Indonezji. Jednak w miarę spowalniania tego procesu należy w większym stopniu skupić się na zwiększaniu wydajności w obrębie poszczególnych sektorów. Zmiana ta jest wyraźnie widoczna w ogólnym wzroście wydajności w krajach OECD. Łatwo ją także dostrzec w Chinach, gdzie wydajność w wielu branżach produkcyjnych wzrosła z uwagi na wykorzystanie globalnej wiedzy dostępnej dzięki bezpośrednim inwestycjom zagranicznym oraz ze względu na import dóbr i składników inwestycyjnych.

Wydajność rośnie niestety powoli: Aby uzyskać trwałe zrównanie poziomu dochodów, wzrost wydajności musi przyspieszyć. W ostatnim dziesięcioleciu wzrost wydajności jedynie w marginalnym stopniu przyczynił się do rozwoju gospodarczego w wielu krajach o średnim

poziomie dochodów. Był też niewystarczający, by istotnie zmniejszyć bardzo dużą różnicę wydajności w porównaniu z krajami rozwiniętymi. W Brazylii, Meksyku i Turcji różnica ta nawet się zwiększyła. Z kolei w Chinach zanotowano imponujący wzrost wydajności: około 10 % rocznie w zakresie wydajności pracy oraz ponad 7 % w zakresie ogólnej wydajności w sektorach produkcji i usług. Również w Indiach w ostatnim dziesięcioleciu zanotowano istotny wzrost ogólnej wydajności czynników produkcji, chociaż różnica między tym krajem a gospodarkami rozwiniętymi pozostaje znaczna.

Słabną niektóre tradycyjne czynniki wzrostu gospodarczego:

Poprawa wydajności ma szczególne znaczenie, gdy wiele krajów o średnich dochodach nie może już liczyć na korzyści wiążące się zazwyczaj z przechodzeniem gospodarek o niższym poziomie dochodów do grupy o średnim poziomie dochodów. Do takich korzyści zaliczają się niskie koszty pracy i szybki wzrost stymulowany rozwojem branż eksportowych, wynikającym z inwestycji zagranicznych. Ponadto sytuacja demograficzna w krajach o średnim poziomie dochodów mniej sprzyja rozwojowi. Uzyskanie statusu gospodarki o średnich dochodach często jest przyspieszane przez przemiany demograficzne, gdy wskaźniki śmiertelności spadają szybciej niż wskaźniki urodzeń, a tym samym wzrasta populacja w wieku produkcyjnym. Niektóre regiony, zwłaszcza Azja Południowa i Afryka Subsaharyjska, wciąż mogą odnosić korzyści z tych zjawisk. W innych regionach korzyści demograficzne są jednak coraz mniejsze.

Sposoby zwiększania wydajności przez gospodarki o średnim poziomie dochodów:

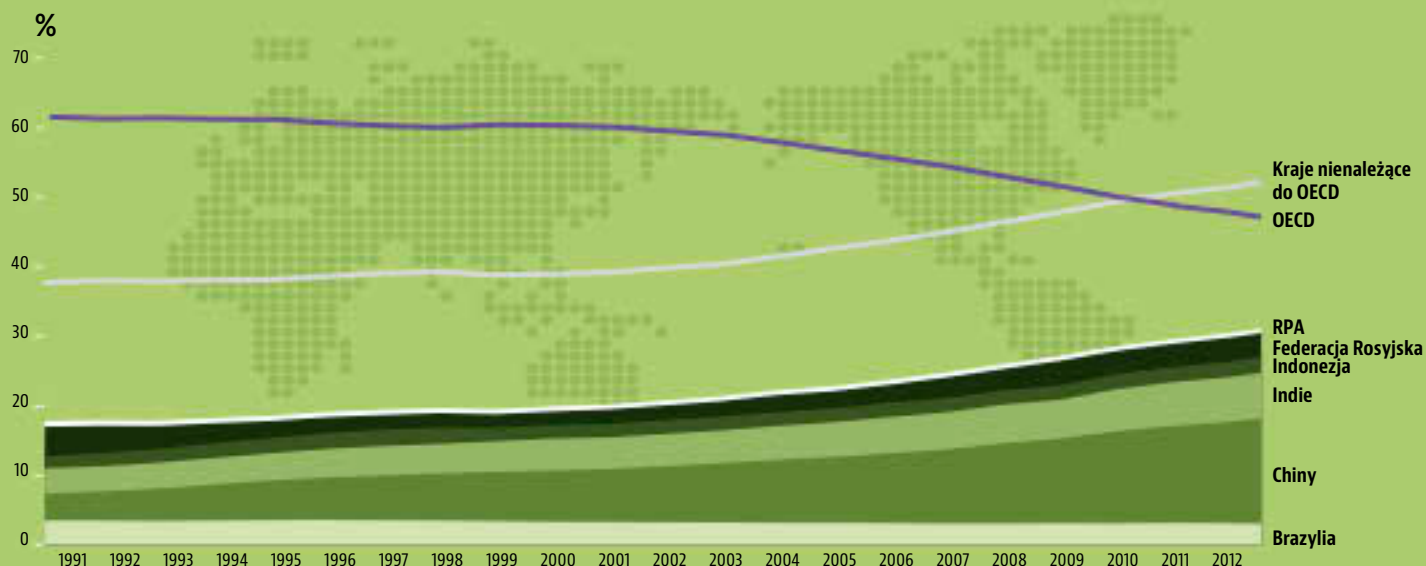
Nieustanna dywersyfikacja w kierunku sektorów o wyższej wartości dodanej w rolnictwie, przemyśle i usługach: Dywersyfikacja ma szczególne znaczenie w krajach o średnich

Raport OECD „Perspektywy globalnego rozwoju”

Wybrane dane

Zmiany w strukturze wytwarzania dochodu na świecie:

% światowego PKB skorygowanego o PPP (parytet siły nabywczej)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057419>

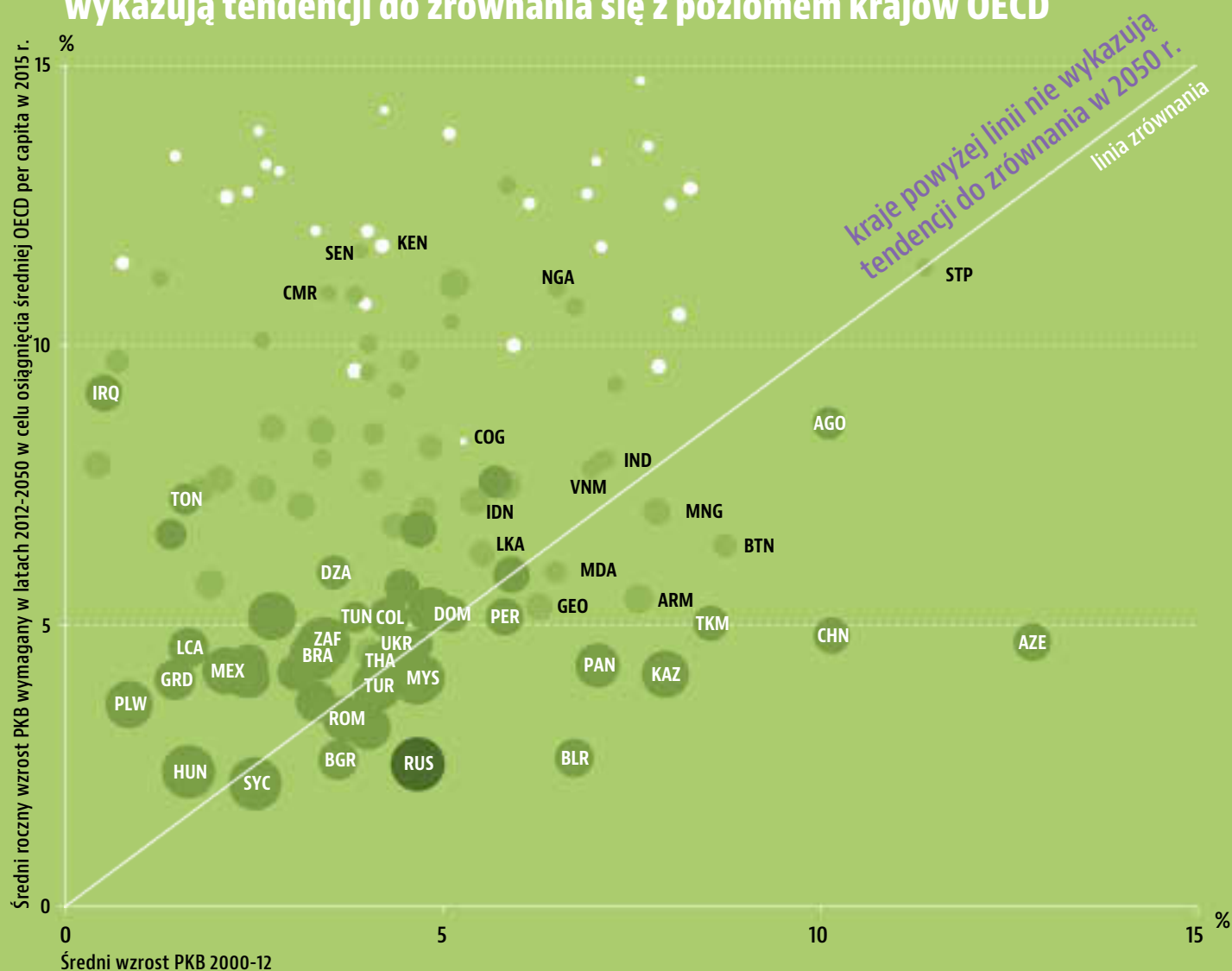
Wzrost wydajności jest zazwyczaj wyższy w sektorze usług niż w produkcji

Wzrost wydajności pracy w sektorze usług w porównaniu z produkcją, zmiana w punktach procentowych 2002-2007

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933058426>

W wielu krajach o średnich dochodach dochody nie wykazują tendencji do zrównania się z poziomem krajów OECD

Wysokie
dochody

Średnio-wysokie
dochody

Średnio-niskie
dochody

Niskie
dochody

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057533>

KODY ISO

AGO Angola
ARM Armenia
AZE Azerbejdżan
BGR Bułgaria
BLR Białoruś
BRA Brazylia

BTN Bhutan
CHN Chiny
CMR Kamerun
COG Kongo
COL Kolumbia
DOM Dominikana

DZA Algieria
GEO Gruzja
GRD Grenada
HUN Węgry
IDN Indonezja
IND Indie

IRQ Irak
KAZ Kazachstan
KEN Kenia
LCA St. Lucia
LKA Sri Lanka
MDA Mołdawia

MEX Meksyk
MNG Mongolia
MYS Malezja
NGA Nigeria
PAN Panama
PER Peru

PLW Palau
ROM Rumunia
RUS Federacja Rosyjska
SEN Senegal
STP Wyspy Świętego
Tomasza i Książęca

SYC Seszele
THA Tajlandia
TKM Turkmenistan
TON Tonga
TUN Tunezja

TUR Turcja
UKR Ukraina
VNM Wietnam
ZAF RPA

Wydajność — kolejne wyzwanie

dochodach, w których następuje wzrost wynagrodzeń, jak również w krajach o bogatych zasobach naturalnych.

Wprowadzanie innowacji dzięki wykorzystaniu globalnej wiedzy i rozwijaniu krajowych możliwości: Nawet w bardziej rozwiniętych krajach o średnim poziomie dochodów wciąż jest wiele możliwości wprowadzania unowocześnień technologicznych. Poza ścisłą integracją z globalnym systemem handlu i korzystaniem z zewnętrznych źródeł wiedzy poprzez handel, bezpośrednie inwestycje zagraniczne i inne metody, kraje muszą rozwijać także umiejętności innowacji w dziedzinie nowych produktów i procesów, aby lepiej odpowiadały one ich własnym potrzebom i aby tworzyć własną przewagę konkurencyjną.

Reformowanie rynków produktów, pracy i finansów oraz rozwijanie umiejętności: W wielu krajach o średnich dochodach rozwój konkurencyjnych, innowacyjnych firm często jest ograniczony przez nieodpowiednie otoczenie regulacyjne i brak umiejętności.

Wspieranie konkurencyjnych sektorów usług: Krajowy sektor usług może rozwijać się w taki sposób, aby zaspokoić popyt ze strony rosnącej klasy średniej. Usługi mogą także zwiększyć konkurencyjność produkcji i być źródłem przychodów z eksportu.

Możliwe jest także dalsze wykorzystywanie tradycyjnych czynników wzrostu:

Przepływ siły roboczej z sektorów o niższej wydajności do tych o wyższej wydajności: Wiele krajów o średnich dochodach, m.in. Indie, Indonezja, Iran i Malezja, wciąż może czerpać korzyści z przenoszenia się pracowników z sektorów rolnictwa, produkcji i usług do branż cechujących się wyższą wydajnością.

Pełne wykorzystanie rozwoju wynikającego z akumulacji czynników produkcji: Większość krajów o średnich dochodach wciąż może poprawić sposób wykorzystania siły roboczej oraz dalej akumulować kapitał ludzki i rzeczowy. Można także zwiększyć wydajność wykorzystania czynników produkcji.

Możliwe są działania na rzecz upowszechnienia korzyści płynących ze wzrostu:

Zapewnienie równych szans: W wielu krajach o średnich dochodach ubóstwo wciąż jest zjawiskiem powszechnym; w ostatnim dziesięcioleciu zwiększyły się także nierówności dochodów. W niektórych gospodarkach o średnim poziomie dochodów napięcia wywołuje frustracja klasy średniej spowodowana poziomem życia oraz brakiem wpływu na procesy decyzyjne. Tego rodzaju problemy społeczne należy rozwiązywać przez dostarczanie dóbr publicznych lepszej jakości, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zapewnienie większej liczby miejsc pracy i większego wpływu na gospodarkę.

Opracowanie skutecznych polityk regionalnych w celu wsparcia bardziej sprawiedliwego wzrostu i ograniczenia nierówności regionalnych: Ten cel wymaga określenia regionalnych mocnych stron i dostosowania usług publicznych do potrzeb lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem ubogich obszarów o gęstym zaludnieniu.

Zwiększanie efektywności energetycznej i przyjazności dla środowiska: Dywersyfikacja w kierunku sektorów mniej energochłonnych oraz wprowadzanie energooszczędnych technologii zmniejsza podatność na wahania cen energii oraz zmiany przepisów i preferencji. Ponadto podczas opracowywania skutecznych strategii rozwoju należy poświęcić więcej uwagi przyjazności dla środowiska.

Możliwe jest także zwiększenie skuteczności rządów:

Zwiększenie możliwości w zakresie formułowania i wdrażania planów: Lepsze szkolenie urzędników państwowych i poprawa koordynacji między ministerstwami to warunek konieczny zapewnienia skutecznego planowania i wdrożeń. Śmiało zmiany strategii mogą być trudne politycznie i kosztowne, ale brak zmian może mieć poważniejsze konsekwencje. Skuteczne strategie komunikacji oraz właściwe planowanie terminów i kolejności zdarzeń jest niezwykle ważne z punktu widzenia uzyskania poparcia wielu interesariuszy dla wdrożenia tych reform.

BANK WIEDZY

- *African Economic Outlook 2014: Global Value Chains and Africa's Industrialisation*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/aeo-2014-en>
- *Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/saeo-2014-en>
- *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

OECDiLibrary

Globalna baza wiedzy OECD

Ponad 1 milion pobrań na miesiąc!

www.oecd-ilibrary.org

2/3 CZERWCA
2015

OECD FORUM 2015

Najważniejsze wydarzenie publiczne OECD towarzyszące głównemu dorocznemu posiedzeniu ministrów.

Dołącz do debaty na temat najbardziej palących kwestii w globalnej agendzie i spotkaj liderów politycznych.

Zarezerwuj ten termin!

www.oecd.org/forum